LV 2022

14

Īpašais ziņojums

Komisijas reakcija uz krāpšanu kopējā lauksaimniecības politikā:

laiks rīkoties nopietnāk

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–XI
Ievads	01–23
Kopējā lauksaimniecības politika (KLP)	01–08
KLP budžeta aizsardzība pret krāpšanu	09–23
Dažādas struktūras aizsargā KLP finansējumu pret krāpšanu	13–20
Dalībvalstis ziņo Komisijai par KLP izdevumu jomā atklātās krāpšanas apmēru	21–23
Revīzijas tvērums un pieeja	24–27
Apsvērumi	28–105
Krāpšanas riski dažādās KLP maksājumu shēmās atšķiras	28–61
Daži atbalsta saņēmēji slēpj attiecināmības nosacījumu pārkāpumus	31–38
Krāpšanas risks, ko palielina projektu sarežģītība	39–41
Tiešie maksājumi un “zemes sagrābšana”	42–58
Mūsu ziņojumi par iespējamiem krāpšanas gadījumiem	59–61
Komisija ir rīkojusies saistībā ar krāpšanu KLP izdevumos, bet nav bijusi pietiekami proaktīva	62–105
Komisija ir apzinājusi galvenos krāpšanas riskus un nesen sniegusi norādījumus saistībā ar “zemes sagrābšanu”	65–69
Komisija ir sniegusi norādījumus dalībvalstīm, bet dažas maksājumu aģentūras norādīja, ka ir vajadzīgi praktiskāki ieteikumi	70–74
Komisija uzrauga dalībvalstu īstenotos krāpšanas apkarošanas pasākumus, bet tās pārskats ir nepilnīgs	75–81
Komisija ir veicinājusi jaunu tehnoloģiju izmantošanu, taču tās netiek pietiekami lietotas	82–105
Secinājumi un ieteikumi	106–112

Pielikumi

I pielikums. Lauksaimniecības zemes lietošanas tiesības (ES-27, 2016)

Saīsinājumi

Glosārijs

Komisijas atbildes

Laika grafiks

Revīzijas grupa

Kopsavilkums

I Ar kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) izdevumiem atbalsta lauksaimniecību un lauku attīstību ES, izmantojot:

- tiešos maksājumus lauksaimniekiem galvenokārt par atbalsta saņēmēju rīcībā esošās lauksaimniecības zemes platību;
- lauksaimniecības tirgus pasākumus, ar kuriem ES lauksaimniecības nozarēm palīdz pielāgoties tirgus pārmaiņām;
- dalībvalstu valsts un reģionālās lauku attīstības programmas, ar kurām atbalsta sociālo un ekonomisko attīstību lauku apvidos un sniedz atbalstu, pamatojoties uz vides un klimata kritērijiem.

II 2018.–2020. gadā tiešie maksājumi ES-27 valstīs sasniedza vidēji 38,5 miljardus EUR gadā; tirgus pasākumu un lauku attīstības izdevumu vidējais apjoms bija attiecīgi 2,7 miljardi EUR un 13,1 miljards EUR.

III Krāpšana kaitē ES finanšu interesēm un neļauj ar ES resursiem sasniegt politikas mērķus. Mēs ceram, ka mūsu ziņojums palīdzēs Komisijai un dalībvalstīm pilnveidot krāpšanas apkarošanas spējas atbilstīgi jaunajai kopējai lauksaimniecības politikai 2023.–2027. gadam.

IV KLP finansējumu pret krāpšanu aizsargā dažādas ES un valstu līmeņa struktūras. Revīzijā mēs pārbaudījām, vai attiecībā uz krāpšanu saistībā ar KLP izdevumiem Komisija ir veikusi atbilstīgus pasākumus, novērtējot KLP maksājumu shēmām raksturīgos krāpšanas riskus, un vai Komisija ir apzinājusi krāpšanas riskus, kas ietekmē KLP izdevumus, un pienācīgi uz tiem reaģējusi.

V Mēs konstatējām, ka Komisija ir reaģējusi uz krāpšanas gadījumiem saistībā ar KLP izdevumiem, bet nav rīkojusies pietiekami proaktīvi, lai novērstu nelikumīgas zemes sagrābšanas riska ietekmi uz KLP maksājumiem, uzraudzītu dalībvalstu krāpšanas apkarošanas pasākumus un izmantotu jauno tehnoloģiju potenciālu.

VI Krāpšanas riski dažādās KLP maksājumu shēmās atšķiras. Šajā ziņojumā mēs sniedzam pārskatu par krāpšanas riskiem, kas ietekmē dažādas KLP maksājumu shēmas. Mēs konstatējām riskus, kas saistīti ar atbalsta saņēmējiem, kuri slēpj attiecināmības nosacījumu pārkāpumus, ar finansēto pasākumu sarežģītību un ar nelikumīgiem zemes sagrābšanas veidiem.

VII Komisija novērtēja krāpšanas riskus KLP izdevumos, atzina, ka lauku attīstības ieguldījumu pasākumi un noteikti tirgus pasākumi ir vairāk pakļauti riskam nekā citas maksājumu shēmas, un nesen sniedza dažus norādījumus maksājumu aģentūrām saistībā ar "zemes sagrābšanu" un jēdzienu "lauksaimnieka rīcībā esoša zeme".

VIII Komisija sniedza dalībvalstīm norādījumus par jautājumiem, kas saistīti ar krāpšanu. Vairākums maksājumu aģentūru atzinīgi novērtēja šos norādījumus, bet dažas uzskatīja, ka būtu bijis lietderīgi tajos iekļaut praktiskākus piemērus. Komisija jaunāko KLP krāpšanas riska analīzi veica 2016. gadā, un pirms jaunās KLP stāšanās spēkā 2023. gada janvārī Komisija plāno veikt jaunu analīzi.

IX Komisija veic maksājumu aģentūru akreditācijas un atbilstības pārbaudes, lai novērtētu to kontroles sistēmas, kuras var ietvert krāpšanas apkarošanas pasākumus. Lai uzraudzītu maksājumu aģentūru atbilstību akreditācijas kritērijiem, tostarp krāpšanas apkarošanas pasākumu izpildi, Komisija paļaujas uz sertifikācijas struktūru ikgadējiem pārskatiem. Dažu sertifikācijas struktūru ziņojumos bija maz analizēti krāpšanas apkarošanas pasākumi, ko veic maksājumu aģentūras, bet Komisija šajos gadījumos neprasīja sertifikācijas struktūrām sniegt sīkāku informāciju.

X Komisija ir veicinājusi jaunu tehnoloģiju izmantošanu, lai automatizētu pārbaudes, piemēram, monitorējošas pārbaudes, kurās uzrauga visu konkrētās shēmas atbalsta saņēmēju kopumu, un, lai palīdzētu dalībvalstīm novērst krāpšanu, ir izstrādājusi savu riska novērtēšanas instrumentu *Arachne*. Šo tehnoloģiju izmantošana ir brīvprātīga, un dalībvalstis ir reaģējušas lēni. Mākslīgais intelekts un lielo datu tehnoloģija var palīdzēt apkarot krāpšanu, tomēr dalībvalstīm ir sarežģīti izmantot šīs iespējas, un Komisija ir sākusi popularizēt šo tehnoloģiju izmantošanu.

XI Mēs sniedzam ieteikumus Komisijai, lai tā varētu gūt padziļinātu priekšstatu par krāpšanas riskiem un pasākumiem saistībā ar KLP izdevumiem un kopīgot šo informāciju nolūkā aizsargāt ES finanšu intereses, un veicināt jaunu tehnoloģiju izmantošanu krāpšanas novēršanai un atklāšanai.

Ievads

Kopējā lauksaimniecības politika (KLP)

01 Ar KLP izdevumiem atbalsta lauksaimniecību un lauku attīstību ES, izmantojot:

- **tiešos maksājumus** lauksaimniekiem, ko pilnībā finansē no ES budžeta, galvenokārt par atbalsta saņēmēju rīcībā esošās lauksaimniecības zemes platību;
- lauksaimniecības **tirgus pasākumus**, ko arī pilnībā finansē no ES budžeta, izņemot dažus pasākumus, ko līdzfinansē dalībvalstis; tirgus pasākumi ietver atbalstu lauksaimniecības produktu uzglabāšanai valsts un privātās noliktavās tirgus traucējumu gadījumā, nozarei paredzētas atbalsta shēmas (piemēram, vīna vai augļu un dārzeņu nozarei) un ES lauksaimniecības produktu pārdošanas veicināšanas izmaksu atlīdzināšanu;
- dalībvalstu valsts un reģionālās **lauku attīstības programmas**, ko līdzfinansē no ES budžeta un dalībvalstu līdzekļiem un kas ietver gan projekta izmaksu atlīdzināšanu, gan maksājumus, kuru pamatā ir saņēmēju lauksaimniecības zemes platība vai dzīvnieku skaits.

02 2018.–2020. gadā tiešie maksājumi ES-27 valstīs sasniedza vidēji 38,5 miljardus EUR gadā; tirgus pasākumu un lauku attīstības izdevumu vidējais apjoms bija attiecīgi 2,7 miljardi EUR un 13,1 miljards EUR.

03 ES lauksaimniecības nozarē vērojamas būtiskas atšķirības atbalsta saņēmēju veidu, saimniecību lieluma un lauksaimniecības zemes lietošanas tiesību veidu ziņā. Tāpēc ir sarežģīti izstrādāt visiem scenārijiem piemērojamus noteikumus un kontroles sistēmas.

04 KLP atbalsta saņēmēji ir gan privātpersonas, gan kooperatīvi, gan uzņēmumi un publiskā sektora struktūras. 2020. finanšu gadā tiešos maksājumus saņēma aptuveni 6,2 miljoni saņēmēju, 3,5 miljoni (kas parasti ir arī tiešo maksājumu saņēmēji) saņēma maksājumus saskaņā ar lauku attīstības pasākumiem, un 102 000 saņēma tirgus pasākumu atbalstu.

05 Lielākā daļa KLP atbalsta saņēmēju gadā saņem mazāk nekā 10 000 EUR – šī daļa ir samazinājusies, bet joprojām tādi ir vairāk nekā 80 % saņēmēju (sk. ***1. attēlu***).

1. attēls. Maksājumu sadalījums starp KLP atbalsta saņēmējiem laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam

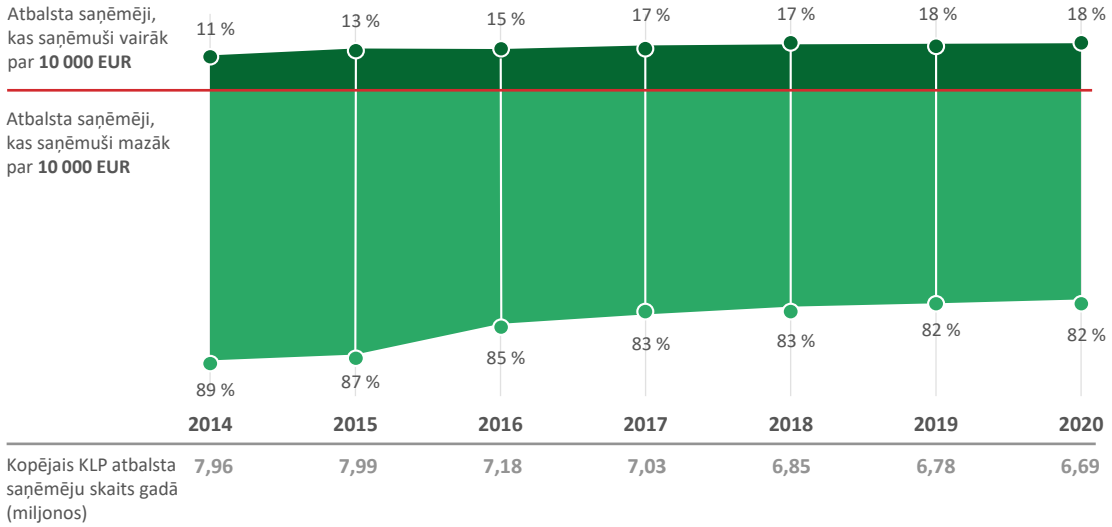

Avots: ERP, pamatojoties uz AGRI ĢD datiem.

06 Lauku saimniecību struktūras ziņā 67 % ES saimniecību platība ir mazāka par 5 hektāriem, savukārt 3 % saimniecību platība ir lielāka par 100 hektāriem. Situācija katrā dalībvalstī ir atšķirīga. Piemēram, Maltā un Rumānijā vairāk nekā 90 % saimniecību platība ir mazāka par 5 hektāriem, bet Dānijā un Somijā tikai 4 % saimniecību atbilst šai kategorijai.

07 Atšķirīgs ir arī lauksaimniecības zemes sadalījums. Slovākijā 9 % saimniecību ir lielākas par 100 hektāriem un aizņem 89 % no valsts lauksaimniecības zemes, savukārt Slovēnijā šādas saimniecības aizņem tikai 7 % no lauksaimniecības zemes. ***2. attēlā*** redzama situācija ES līmenī trīs atlasītajās dalībvalstīs (sk. ***26***. punktu) un divās dalībvalstīs spektra galējā punktā.

2. attēls. Lauksaimniecības zemes sadalījums (ES-27 un atsevišķas dalībvalstis, 2016. gads)

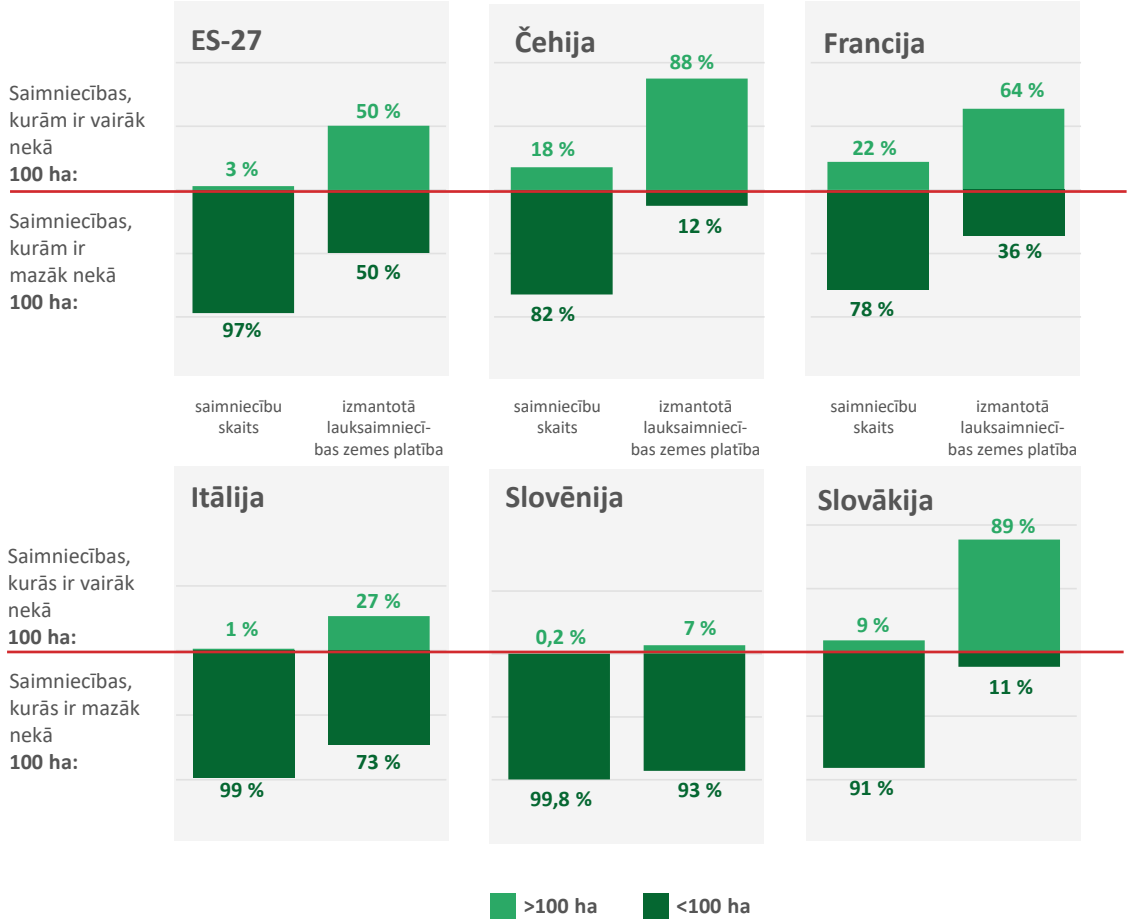

Avots: ERP, pamatojoties uz *Eurostat* datiem.

08 Lauksaimniecības zemes lietošanas tiesību ziņā 82 % Polijas lauksaimnieku pieder sava zeme, savukārt 78 % Maltas lauksaimnieku to nomā, un Grieķijā viena trešdaļa lauksaimniecības zemes ir kopīgā zeme (skatīt ***I pielikumu***).

KLP budžeta aizsardzība pret krāpšanu

09 ES tiesību aktos[1] krāpšana, kas skar ES finanšu intereses, ir definēta kā tīšs pārkāpums (darbība vai bezdarbība), kas kaitē vai varētu kaitēt ES budžetam:

- kļūdainu, neprecīzu vai nepilnīgu paziņojumu vai dokumentu izmantošana vai iesniegšana,
- informācijas neizpaušana, ar ko tiek pārkāptas īpašas saistības, vai
- līdzekļu nepareiza izmantošana mērķiem, kas neatbilst mērķiem, kuriem tie tika sākotnēji piešķirti.

10 Galvenais faktors, kas atšķir krāpšanu no pārkāpuma, ir nodoma jēdziens. Pārkāpums var būt nepareizas noteikuma interpretācijas rezultāts, savukārt krāpšana ir apzināta noteikuma pārkāpuma rezultāts.

11 Krāpšanu var klasificēt kā "iekšēju" vai "ārēju"[2]. KLP kontekstā:

- iekšējo krāpšanu var veikt publisko iestāžu darbinieki, kas iesaistīti KLP līdzekļu pārvaldībā, vai ES iestāžu vai struktūru darbinieki. Tā var būt saistīta ar nedeklarētiem interešu konfliktiem, profesionālās konfidencialitātes pārkāpumiem vai pasīvu korupciju;
- ārējā krāpšana ir krāpšana, ko veikuši KLP finansējuma saņēmēji. Piemēram, krāpšana publiskajā iepirkumā (piemēram, slepena pretendentu vienošanās, nelikumīgi vai fiktīvi apakšlīgumi, aktīva korupcija), dokumentu viltošana, izmaksu mākslīga palielināšana vai uzņēmumu saikņu slēpšana.

12 Krāpšana kaitē ES finanšu interesēm un neļauj ar ES resursiem sasniegt politikas mērķus. Lai efektīvi apkarotu krāpšanu, ir vajadzīga visaptveroša riska pārvaldības sistēma, kas aptver pilnu krāpšanas apkarošanas ciklu: novēršanu, atklāšanu un reaģēšanu uz krāpšanu (sk. ***3. attēlu***).

---

[1] Direktīva (ES) 2017/1371 (FIA direktīva), 3. pants. Saīsinājums FIA (franču valodā *PIF* – "*protection des intérêts financiers*") attiecas uz ES finanšu interešu aizsardzību.

[2] Sk., piemēram, Sertificētu krāpšanas izmeklētāju asociācija.

3. attēls. Krāpšanas riska pārvaldības process

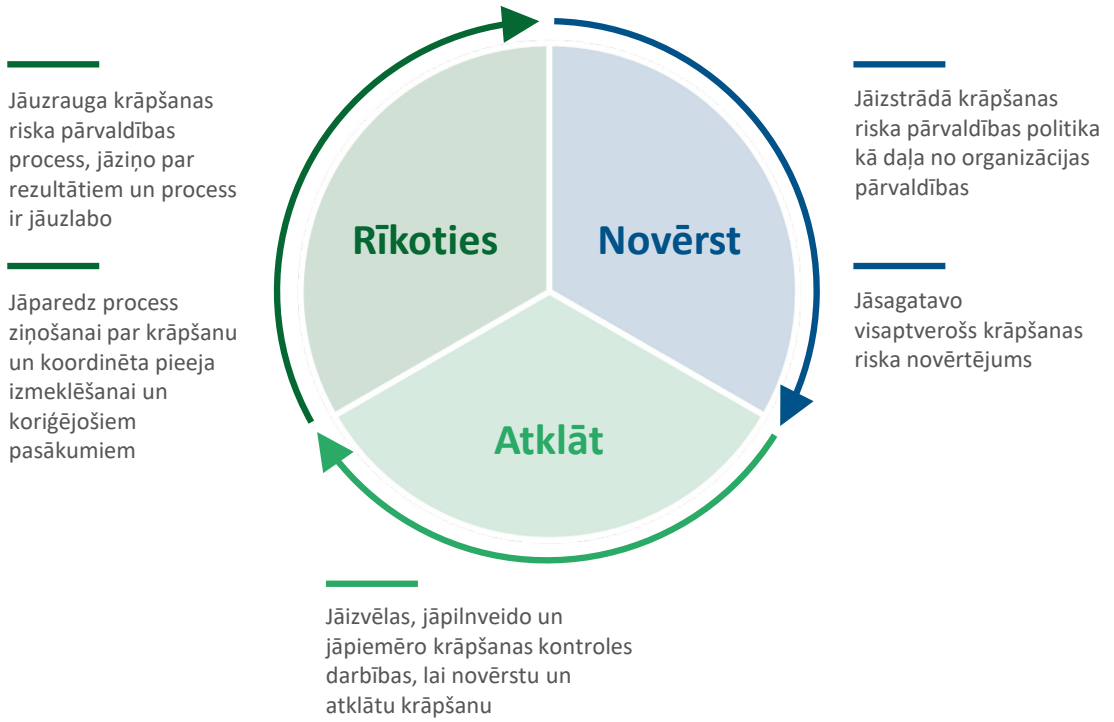

Avots: ERP, pamatojoties uz Tredveja komisijas organizāciju atbalsta komitejas (*COSO*) sistēmu.

Dažādas struktūras aizsargā KLP finansējumu pret krāpšanu

13 Komisijā:

- Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts (AGRI ĢD) dalīti pārvalda KLP ar akreditētām maksājumu aģentūrām dalībvalstīs, vienlaikus saglabājot galīgo atbildību par politiku. AGRI ĢD pārliecinās par dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu darbību;

- Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) veic administratīvu izmeklēšanu par nelikumīgām darbībām, kas nelabvēlīgi ietekmē ES budžetu, un par nopietniem pārkāpumiem ES iestādēs. *OLAF* uztur Pārkāpumu pārvaldības sistēmu (*IMS*), kurā ir dalībvalstu iesniegtie dati par pārkāpumiem un krāpšanu saistībā ar ES izdevumiem. *OLAF* analizē dalībvalstu sniegtos datus un publicē Komisijas gada ziņojumu "Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība un cīņa pret krāpšanu" ("FIA ziņojums")[3]. *OLAF* ir noteicoša loma ES krāpšanas apkarošanas politikas izstrādē.

[3] FIA ziņojumi ir pieejami Komisijas tīmekļa vietnē.

14 Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) 2021. gada jūnijā sāka darboties kā neatkarīga ES prokuratūra. *EPPO* ir pilnvarota izmeklēt noziedzīgus nodarījumus pret ES budžetu, piemēram, krāpšanu un korupciju, veikt kriminālvajāšanu un nodot tos tiesāšanai to 22 dalībvalstu kompetentajās tiesās, kuras piedalās *EPPO*[4].

15 Dalībvalstīm jārīkojas, lai novērstu, atklātu un labotu krāpšanu un citus pārkāpumus un ES finanšu intereses aizsargātu tādā pašā veidā, kā aizsargā savas finanšu intereses. Tām jāziņo Komisijai par pārkāpumiem un krāpšanu, kas pārsniedz 10 000 EUR, izmantojot *IMS*.

16 Saskaņā ar akreditācijas kritērijiem maksājumu aģentūrām ir jāizveido iekšējās kontroles pasākumi, kas paredzēti krāpšanas novēršanai un atklāšanai (sk. ***1. izcēlumu***). Maksājumu aģentūru direktori iesniedz Komisijai ikgadēju pārvaldības deklarāciju par iekšējās kontroles sistēmu pareizu darbību, ar ko tie apstiprina, ka, ņemot vērā konstatētos riskus, ir ieviesti efektīvi un samērīgi krāpšanas apkarošanas pasākumi[5].

17 Lai gan maksājumu aģentūras neatbild par krāpšanas izmeklēšanu, tām būtu jāveic pasākumi, lai novērstu un atklātu krāpšanu, un jāsadarbojas ar izpildiestādēm, kas veic izmeklēšanu.

---

[4] Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Vācija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija un Somija.

[5] Regula (ES) Nr. 1306/2013, 7. panta 3. punkta b) apakšpunkts; Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 908/2014, I pielikums.

1. izcēlums

Ar krāpšanu saistīti aspekti maksājumu aģentūru akreditācijas kritērijos

- Maksājumu aģentūrām jāapstiprina maksājuma pieprasījums tikai pēc tam, kad tās ir veikušas pietiekamas pārbaudes, lai nodrošinātu atbilstību ES noteikumiem, ietverot pārbaudes nolūkā novērst un atklāt krāpšanu.
- Maksājumu aģentūru iekšējās kontroles darbībās jāiekļauj uzraudzības procedūras, lai novērstu un atklātu krāpšanu un pārkāpumus, jo īpaši tajās KLP izdevumu jomās, kurās pastāv būtisks krāpšanas vai citu nopietnu pārkāpumu risks.
- Visos operatīvajos līmeņos personālam jābūt atbilstoši apmācītam, tas attiecas arī uz informētību par krāpšanu.

18 Dalībvalstu ieceltas sertifikācijas struktūras katru gadu izvērtē maksājumu aģentūru iekšējās kontroles sistēmas un to atbilstību akreditācijas kritērijiem. Tās sniedz gada atzinumu par izdevumu likumību un pareizību.

19 ***4. attēlā*** ir parādīts to galveno struktūru atbildības sadalījums, kuras cīnās pret krāpšanu KLP.

4. attēls. To galveno struktūru uzdevumi un pienākumi, kuras cīnās pret krāpšanu KLP

ES struktūras

AGRI ĢD

Sagatavo Komisijas priekšlikumus par KLP noteikumiem, ņemot vērā krāpšanas risku.

Izstrādā KLP krāpšanas apkarošanas stratēģiju.

Pārbauda valstu kontroles sistēmas, izmantojot akreditāciju un atbilstības revīzijas.

OLAF

Izmeklē krāpšanu, korupciju un citas nelikumīgas darbības.

Pārvalda Pārkāpumu pārvaldības sistēmu.

Sniedz tehnisku atbalstu dalībvalstīm un AGRI ĢD.

EPPO

Izmeklē, veic kriminālvajāšanu un iztiesā noziegumus pret ES budžetu (krāpšanu un korupciju, krāpšanu PVN jomā, kas rada zaudējumus virs 10 miljoniem EUR, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu utt.).

Dalībvalstu iestādes

Maksājumu aģentūras

Pārbauda un veic maksājumus atbalsta saņēmējiem.

Veic pasākumus, lai novērstu un atklātu krāpšanu saistībā ar to darbību.

Sertifikācijas iestādes

Katru gadu izvērtē maksājumu aģentūru kontroles sistēmas un to atbilstību akreditācijas kritērijiem.

Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienesti

Atvieglo sadarbību un informācijas apmaiņu ar *OLAF* un citiem *AFCOS*.

Palīdz *OLAF* izmeklēšanā.

Tiesībaizsardzības iestādes

Izmeklē un sauc pie atbildības par krāpšanas gadījumiem, kas skar valstu un ES finanšu intereses.

Avots: ERP.

20 Saskaņā ar revīzijas standartiem mēs arī esam modri attiecībā uz krāpšanas riskiem. Konkrētāk:

- plānojot un veicot revīzijas, ņemam vērā krāpšanas risku;
- ziņojam *OLAF* un *EPPO* par iespējamas krāpšanas gadījumiem;
- nesen esam publicējuši divus īpašos ziņojumus par krāpšanas apkarošanu ES izdevumos[6], un savā ar 2019. gada ticamības deklarāciju saistītajā darbā esam

[6] Īpašais ziņojums 01/2019 "Cīņa pret krāpšanu ES līdzekļu izlietojuma jomā" un 06/2019 "Krāpšanas problēmu risināšana ES kohēzijas izdevumos".

izskatījuši Komisijas politiku krāpšanas apkarošanai un procedūras saistībā ar KLP izdevumiem[7].

Dalībvalstis ziņo Komisijai par KLP izdevumu jomā atklātās krāpšanas apmēru

21 Komisijas FIA ziņojumā ir sniegta informācija par krāpšanu saistībā ar KLP izdevumiem, norādot paziņoto gadījumu skaitu un finanšu summas, un statistikas dati papildināti ar attiecīgu analīzi. Laikposmā no 2016. līdz 2020. gadam uz KLP attiecās 11 % krāpniecisko summu, par kurām ziņots *IMS*, savukārt kohēzijas politika veidoja 86 % no kopsummas (sk. ***1. tabulu***).

1. tabula. Pārkāpumu summas, par kurām ziņots kā par krāpšanu (2016.–2020. gads)

POLITIKAS JOMA	Kopējais laikposms (2016.–2020. gads)	
	€	%
Kopējā lauksaimniecības politika	**226 529 858**	**10,9**
Tiešie maksājumi un tirgus pasākumi	112 857 342	5,4
Lauku attīstība	107 624 816	5,2
Tiešie maksājumi / tirgus pasākumi / lauku attīstība	6 035 208	0,3
Nav skaidrs (*)	12 492	0,0
Kohēzijas un zivsaimniecības politika	**1 802 679 114**	**86,4**
Pirmspievienošanās politika	**12 578 346**	**0,6**
Tiešā pārvaldība	**44 940 000**	**2,2**
KOPĀ	**2 086 727 318**	**100,0**

(*) Kategoriju "nav skaidrs" izmanto FIA ziņojumā, ja uzskata, ka informācija nav pietiekama, lai klasificētu pārkāpumu kādā citā kategorijā.

Avots: 2020. gada FIA ziņojums – statistiskais novērtējums (1. un 2. daļa).

22 Ziņoto krāpniecisko pārkāpumu finansiālā ietekme uz KLP kopumā ir neliela – 2016.–2020. gadā tā bija 0,09 % no kopējiem KLP maksājumiem. ***5. attēlā*** parādīts krāpšanas atklāšanas rādītājs, t. i., attiecība starp paziņoto (aizdomīgo un konstatēto) krāpšanas gadījumu summām un maksājumiem par KLP komponentiem.

[7] 2019. gada pārskats, 6.34.–6.41. un 6.44. punkts.

5. attēls. Krāpšanas atklāšanas rādītājs KLP komponentos (2016.–2020. gads)

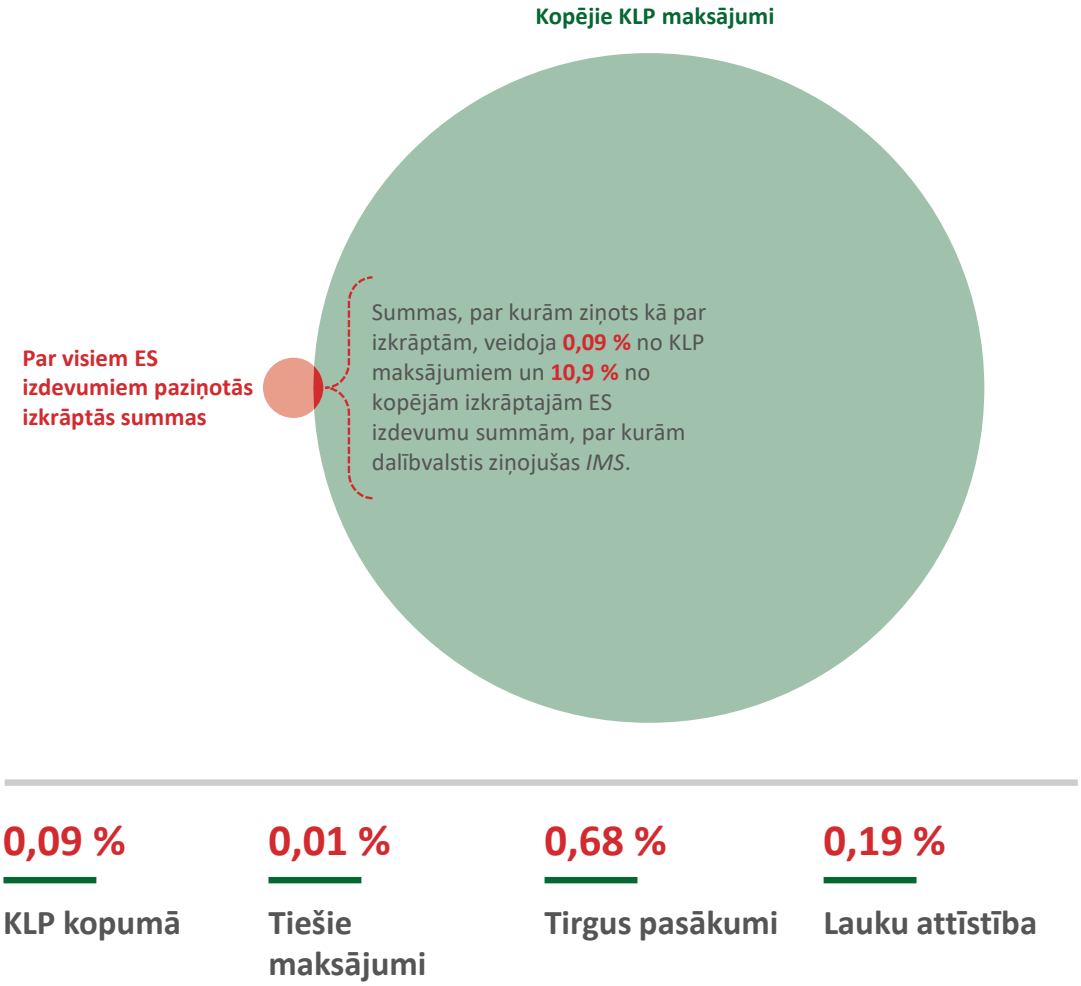

Avots: 2020. gada FIA ziņojums – statistiskais novērtējums (1. daļa).

23 Tomēr, kā paskaidrots 2020. gada FIA ziņojumā[8], to pārkāpumu skaits, par kuriem ziņots kā par krāpnieciskiem, un ar tiem saistītās summas nav tiešs rādītājs, kas parāda, cik lielā mērā krāpšana ietekmē ES budžetu, bet gan parāda darbu, ko dalībvalstis veikušas, lai apkarotu krāpšanu un citas nelikumīgas darbības, kas skar ES finanšu intereses. Iepriekšējās revīzijās mēs konstatējām, ka šie skaitļi nesniedz pilnīgu priekšstatu par atklātās krāpšanas līmeni ES izdevumos[9].

[8] Komisijas 2020. gada FIA ziņojums, 1. pielikums, COM(2021) 578.

[9] Īpašais ziņojums 01/2019 "Cīņa pret krāpšanu ES līdzekļu izlietojuma jomā", 23.–28. punkts, un 06/2019 "Krāpšanas problēmu risināšana ES kohēzijas izdevumos", 47.–57. punkts.

Revīzijas tvērums un pieeja

24 Revīzijā pārbaudījām krāpšanas modeļus, ko izmanto KLP maksājumu shēmās. Mēs novērtējām, vai Komisija ir pienācīgi identificējusi krāpšanas riskus, kas skar KLP izdevumus, un vai tā ir pienācīgi reaģējusi uz šiem riskiem.

25 Mēs izskatījām KLP pasākumus, kurus finansē dalītā pārvaldībā (tiešie maksājumi, tirgus pasākumi un lauku attīstība), pārbaudot datus par 2007.–2013. un 2014.–2020. gada plānošanas periodiem. Mēs nepārbaudījām KLP izdevumus, uz kuriem attiecas tiešā pārvaldība (aptuveni 0,8 % no KLP izdevumiem), un mēs neaplūkojām interešu konfliktu, par ko ir sagatavots atsevišķs ERP īpašais ziņojums, kas tiks publicēts 2022. gadā. Eiropas Prokuratūra, kas sāka darboties 2021. gada jūnijā, mūsu revīzijas tvērumā netika iekļauta.

26 Pierādījumu avoti bija šādi:

- **dokumentārās pārbaudes** un **videokonferences** *OLAF* un Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātā;
- **dokumentārās pārbaudes** trijās dalībvalstīs (Francijā, Itālijā un Slovākijā). Tās tika izvēlētas, pamatojoties uz rādītājiem, kas saistīti ar krāpšanu, zemes koncentrāciju un finansējuma summām;
- **aptaujas**, kas adresētas triju izraudzīto dalībvalstu augstākajām revīzijas iestādēm un maksājumu aģentūrām, krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienestiem (*AFCOS*) un sertifikācijas struktūrām visās 27 dalībvalstīs. Aptaujas aptvēra krāpšanas riskus, krāpšanas apkarošanas pasākumus un kontroles pasākumus, ko īsteno dalībvalstīs. Mūsu aptaujā piedalījās 23 dalībvalstu *AFCOS* un maksājumu aģentūras un 13 dalībvalstu sertifikācijas struktūras;
- no *IMS* un ES Statistikas biroja (*Eurostat*) datu kopām iegūto **datu analīze**.

27 Mēs sagaidām, ka mūsu ziņojums palīdzēs Komisijai un dalībvalstīm pilnveidot krāpšanas apkarošanas spējas atbilstīgi jaunajai kopējai lauksaimniecības politikai 2023.–2027. gadam.

Apsvērumi

Krāpšanas riski dažādās KLP maksājumu shēmās atšķiras

28 Ierosinot tiesību aktus, Komisija atbild par to, lai dažādu KLP atbalsta shēmu izstrādē un noteikumos tiktu ņemts vērā objektīvais krāpšanas risks[10].

29 Mēs novērtējām krāpšanas risku galvenajās KLP izdevumu kategorijās. Mēs ņēmām vērā iepriekšējo revīziju rezultātus, kā arī gadījumus, par kuriem ziņots *IMS*, un *OLAF* izmeklēšanas.

30 Sagatavojot deklarāciju par pārskatu ticamību, konstatējām, ka sarežģītie noteikumi un ES līdzekļu izmaksāšanas veids ietekmē kļūdu risku. Savā 2019. gada pārskatā[11] mēs konstatējām, ka krāpšanas risks ir lielāks izdevumu jomās, kurās ir sarežģītāki attiecināmības nosacījumi (sk. ***6. attēlu***).

6. attēls. Faktori, kas ietekmē pārkāpumus un krāpšanu

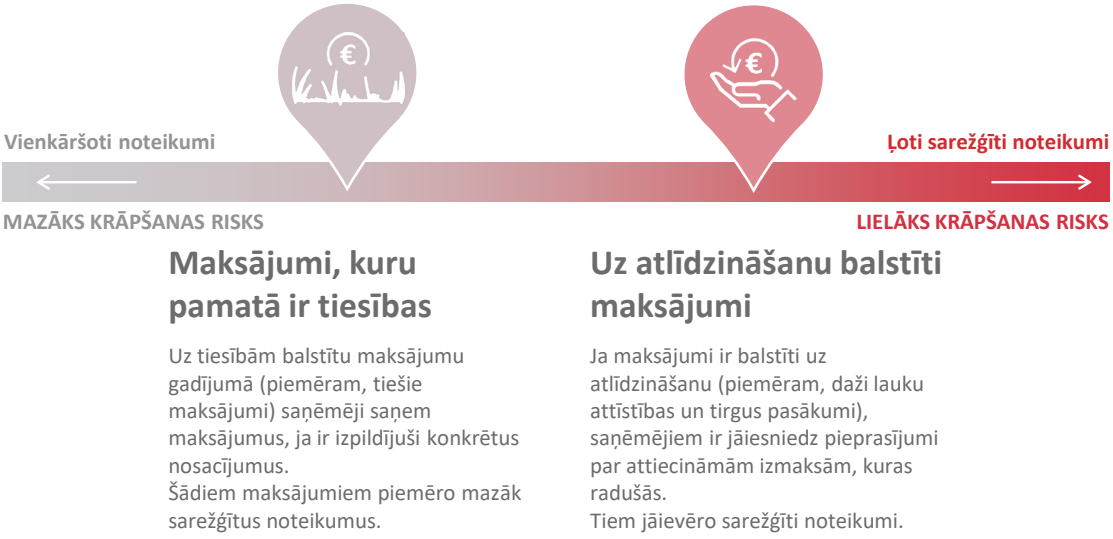

Avots: ERP.

---

[10] AGRI ĢD krāpšanas apkarošanas stratēģija, 4.0 redakcija – Ares(2020)5099349, 7.3.1. punkts.

[11] 2019. gada pārskats, 6.35. un 6.36. punkts.

Daži atbalsta saņēmēji slēpj attiecināmības nosacījumu pārkāpumus

31 Ir konstatēts, ka dažas KLP maksājumu shēmas, kuru mērķis ir atbalstīt konkrētas saņēmēju kategorijas, ir vairāk pakļautas krāpšanai, jo daži prasītāji neizpauž attiecīgo informāciju vai mākslīgi rada nosacījumus, lai izpildītu attiecināmības kritērijus un nepamatoti izmantotu KLP atbalstu.

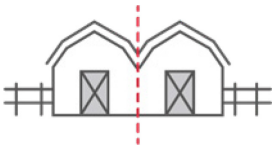

Atbalsts MVU un slēptas saiknes starp uzņēmumiem

32 Viena no ES lauku attīstības prioritātēm ir atvieglot mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) dažādošanu, izveidi un attīstību. Lai noteiktu, vai saņēmējs ir MVU, kam ir tiesības saņemt atbalstu, ir svarīgi atklāt ticamu informāciju par darbinieku skaitu, gada apgrozījumu un gada bilances kopsummu, kā arī informāciju par saistītiem uzņēmumiem.

33 Savā ar ticamības deklarāciju saistītajā darbā esam identificējuši gadījumus, kad saņēmēji nav atklājuši saikni ar citiem uzņēmumiem. Arī *OLAF* ir izmeklējis šādus gadījumus (sk. piemērus ***2. izcēlumā***).

2. izcēlums

Piemēri par saiknes starp uzņēmumiem neizpaušanu

Lietuvā kooperatīvs saņēma 200 000 EUR ieguldījumu atbalstu lauksaimniecības produktu pārstrādei un tirdzniecībai. Mēs konstatējām, ka kooperatīvs ir liela starptautiska uzņēmuma meitasuzņēmums, un tāpēc tam nav tiesību saņemt atbalstu[12].

Polijā kāds atbalsta saņēmējs kopā ar citiem ģimenes locekļiem iesniedza kopīgu pieteikumu uz atbalstu nolūkā būvēt cūku kūti. Katrs no kopīgā pieteikuma iesniedzējiem pieteicās maksimālajam iespējamam atbalstam (aptuveni 200 000 EUR katram). Saskaņā ar attiecināmības nosacījumiem pretendentu saimniecību ekonomiskais lielums nedrīkst pārsniegt 250 000 EUR un platība nedrīkst būt lielāka par 300 ha. Atbalsta saņēmējs un citi ģimenes locekļi apgalvoja, ka darbojas kā neatkarīgi uzņēmumi. Mēs konstatējām, ka viņi turēja akcijas ģimenes uzņēmumā, kas darbojās tajā pašā vietā. Ņemot vērā saņēmēja akcijas ģimenes uzņēmumā, saimniecības ekonomiskais lielums pārsniedza maksimālo pieļaujamo lielumu[13].

OLAF izmeklēšanā tika konstatēts, ka **Bulgārijā** reģistrētie lauksaimniecības uzņēmumi, kas bija sasnieguši ES finansiālā atbalsta limitu savām saimniecībām vai saimniecību grupām, pieteicās un ieguva ES līdzekļus ar tādu citu šķietami neatkarīgu struktūru starpniecību, kuras faktiski bija izveidoto uzņēmumu tiešā kontrolē. *OLAF* analizēto lietu finansiālā ietekme bija aptuveni 10 miljoni EUR[14].

Neattiecināmi saņēmēji, kas pieprasa maksājumus kā "gados jauni lauksaimnieki"

34 KLP mērķis ir veicināt paaudžu nomaiņu lauksaimniecībā, piešķirot papildu finansējumu personām, kas uzskatāmas par "gados jauniem lauksaimniekiem". Lai varētu pretendēt uz šādu atbalstu, lauksaimniekiem, iesniedzot atbalsta pieteikumu, jābūt ne vairāk kā 40 gadus veciem, un viņiem kā saimniecības vadītājiem pirmo reizi ir jāizveido lauku saimniecība.

---

[12] 2016. gada pārskats, 7.3. pielikums, 1. piemērs.

[13] 2018. gada pārskats, 7.3. izcēlums.

[14] *OLAF* 2018. gada ziņojums, 28. lpp.

35 Gados jaunais lauksaimnieks neatkarīgi no juridiskās formas var izveidot saimniecību viens vai kopā ar citiem lauksaimniekiem. Tomēr, ja gados jaunais lauksaimnieks ir juridiska persona, viņam ir jāveic faktiska ilgtermiņa kontrole pār uzņēmumu attiecībā uz lēmumiem, kas saistīti ar pārvaldību, pabalstiem un finanšu riskiem.

36 Dalībvalstis var noteikt stingrākus noteikumus gados jaunajiem lauksaimniekiem, kuri saņem atbalstu lauku attīstības darbības uzsākšanai. Piemēram, Francijā valsts noteikumi par tiesībām pretendēt uz atbalstu paredz, ka gados jaunajiem lauksaimniekiem ienākumi jāgūst galvenokārt no lauksaimnieciskās darbības. Dažos gadījumos, par kuriem ziņots *IMS*, tika konstatēts, ka tad, ja jaunā saimniecība neguva gaidīto apgrozījumu, gados jaunie lauksaimnieki atrada citas darbvietas (dažreiz pilnas slodzes darbu), lai palielinātu ienākumus, tādējādi zaudējot tiesības uz atbalstu. Citos gadījumos atbalsta saņēmēji nebija lauku saimniecības vadītāji un faktiski nestrādāja lauku saimniecībā.

37 Šādus gadījumus var uzskatīt par krāpšanu, ja saņēmējs, kas neatbilst attiecināmības nosacījumiem, sniedz nepatiesu vai nepilnīgu informāciju, lai sagrozītu patieso situāciju.

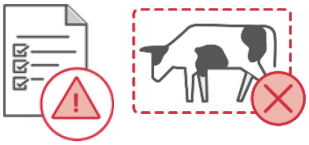

Dokumentu viltošana un darbību imitēšana

38 Dažos gadījumos, lai iegūtu tiesības uz KLP atbalstu, atbalsta saņēmēji var viltot dokumentus vai imitēt darbības (sk. ***3. izcēlumu***).

3. izcēlums

Piemēri darbību imitēšanai un dokumentu viltošanai, lai iegūtu ES līdzekļus

Polijā piensaimnieks saņēma 17 000 EUR saskaņā ar pasākumu, ar ko atbalsta lauksaimniekus, kuri saimniecības konkurētspējas palielināšanai iepērk teles no citiem ganāmpulkiem. Mēs konstatējām, ka piensaimnieks saņēma atbalstu par telēm, ko nopirka no tēva, kurš arī bija piensaimnieks un turēja ganāmpulku tajā pašā kūtī. Divas dienas iepriekš atbalsta saņēmējs bija pārdevis līdzīgu skaitu teļu tēvam, kas arī saņēma atbalstu saskaņā ar to pašu pasākumu. Dzīvnieku fiziska pārvietošana nebija notikusi, un saņēmēja un viņa tēva īpašumā esošo dzīvnieku kopējais skaits nebija mainījies[15].

Slovākijas lauksaimniecības uzņēmums 2014. gadā saskaņā ar vienotā platībmaksājuma shēmu iesniedza pieprasījumu par ilggadīgo zālāju platībām. Lauksaimnieks apgalvoja, ka ir noslēdzis apakšlīgumu par zemes gabalu uzturēšanas darbiem (pļaušanu, augsnes apstrādi, iepakotas zāles savākšanu). Maksājumu aģentūra, kurai bija aizdomas, ka attiecīgie līguma dokumenti ir viltoti un ka šāda darbība nav veikta, noraidīja prasījumu un nodeva lietu tiesai, kas atzina pieteikuma iesniedzēju par vainīgu un novērsa 140 000 EUR lielus zaudējumus[16].

Krāpšanas risks, ko palielina projektu sarežģītība

39 Izmantojot tirgus pasākumus, vīna nozares atbalsta programmas finansē vairākus pasākumus, uz kuriem attiecas dažādi attiecināmības nosacījumi, piemēram, vīna dārzu pārstrukturēšana un pārveidošana, ražas apdrošināšana, ieguldījumi uzņēmumos, jaunu produktu, procesu un tehnoloģiju izstrādes inovācija un virzīšana trešās valstīs.

40 Virzīšanas pasākumi trešās valstīs ir jo īpaši pakļauti riskam. Šīs darbības var būt grūti pārbaudīt, jo

- daudzi virzīšanas pasākumi (piemēram, sabiedriskās attiecības) ir pārejoši un nemateriāli;
- trešās valstīs reti notiek pārbaudes uz vietas;

[15] 2017. gada pārskats, 7.6. izcēlums.

[16] Gadījums, par kuru ziņots *IMS* datubāzē.

- lielāko daļu virzīšanas darbību nodod apakšuzņēmējiem, jo īpaši, ja tās notiek valstīs, kas nav atbalsta saņēmēja valstis.

41 ***4. izcēlumā*** dots piemērs, kas atklāts ticamības deklarācijas darba gaitā.

4. izcēlums

Iespējami krāpnieciskas darbības vīna reklamēšanā

2016. gadā **Itālijā** mēs revidējām darījumu aptuveni 300 000 EUR apmērā, kas bija saistīts ar vīna reklamēšanu trešās valstīs[17].

Atbalsta saņēmējs bija iesniedzis ziņojumu par veiktajām darbībām, tostarp reklāmas pasākumu attēlus. Mēs atklājām, ka vairākos gadījumos kāda notikuma attēli patiesībā ir no citas vietas vai gada. Daži attēli, kas iesniegti kā reklāmas pasākumu pierādījumi, jau bija iesniegti iepriekšējos maksājuma pieprasījumos. Attiecībā uz lielāko pārbaudīto izdevumu daļu mēs nesaņēmām pierādījumus, ka darbības ir veiktas.

Tiešie maksājumi un "zemes sagrābšana"

42 Lai saņemtu platībatkarīgos tiešos maksājumus, atbalsta saņēmējiem jādeklarē atbalsttiesīgo hektāru skaits, kas "ir lauksaimnieku rīcībā"[18]. Tas nozīmē, ka atbalsta saņēmēji zemi var pieprasīt, ja tam ir atbilstīgs juridiskais pamats.

43 Tiešie maksājumi ir saistīti ar terminu "zemes sagrābšana", lai gan šis termins ir pretrunīgs (sk. ***5. izcēlumu***).

---

[17] Darījums revidēts saistībā ar 2016. gada ticamības deklarāciju.

[18] Regula (ES) Nr. 1307/2013, 33. panta 1. punkts un 36. panta 5. punkts.

5. izcēlums

Kas ir "zemes sagrābšana"?

Terminam "zemes sagrābšana" nav precīzas juridiskās definīcijas, nav arī autoritatīva viedokļa par to, kā interpretēt šo terminu, lai gan pastāv vienprātība, ka "zemes sagrābšana" pati par sevi ne vienmēr ir nelikumīga ne saskaņā ar ES, ne valstu tiesību aktiem[19].

Termins "zemes sagrābšana" sākotnēji attiecās uz plaša mēroga lauksaimniecības zemes iegādi plantāciju lauksaimniecībai Āfrikas, Āzijas un Latīņamerikas valstīs ar zemiem un vidējiem ienākumiem, ko veic ārvalstu privāti vai publiski uzņēmumi[20].

ES kontekstā "zemes sagrābšana" ir saistīta ar lauksaimniecības zemes un KLP subsīdiju koncentrāciju lielu uzņēmumu un ieguldītāju rokās, jo īpaši Austrumeiropas dalībvalstīs[21].

"Zemes sagrābšana" var būt saistīta ar krāpnieciskām darbībām, piemēram, dokumentu viltošanu, piespiešanu, politiskās ietekmes vai iekšējās informācijas izmantošanu, manipulācijām ar procedūrām vai kukuļdošanu. Revīzijā mēs galveno uzmanību pievērsām šim nelikumīgajam zemes sagrābšanas veidam.

44 Atbildot uz mūsu aptaujas jautājumiem, gandrīz 60 % maksājumu aģentūru norādīja, ka neuzskata zemes sagrābšanu par riska rādītāju. Piecas maksājumu aģentūras vienā dalībvalstī zemes sagrābšanu saistīja ar situāciju, kad atbalsta saņēmēji iesniedza attiecināmus pieprasījumus bez juridiska pamata zemes pieprasīšanai.

Patlaban ieviestie kontroles pasākumi ir veicinājuši kļūdu riska samazināšanos

45 Galvenais pārvaldības instruments tiešo maksājumu attiecināmības pārbaudei ir integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS), kas ietver zemes gabalu identifikācijas sistēmu (ZGIS).

46 IAKS savstarpēji saista saimniecību, atbalsta pieprasījumu, lauksaimniecības platību un dzīvnieku reģistru datubāzes, kuras maksājumu aģentūras izmanto, lai veiktu visu atbalsta pieteikumu administratīvās sasaistu pārbaudes. ZGIS ir ģeogrāfiskās

---

[19] Eiropas Parlaments (EP), "*Extent of farmland grabbing in the EU*", 15. lpp.; *Transnational Institute (TNI)–European Coordination Via Campesina* (*ECVC*), "*Land concentration, land grabbing and people's struggles in Europe*", 16. lpp.

[20] EP, "*Addressing the human rights impacts of 'land grabbing'*".

[21] EP, "*Extent of farmland grabbing in the EU*".

informācijas sistēma, kurā ir no dažādiem avotiem iegūtu telpisko datu kopas, kas kopā veido dalībvalstu lauksaimniecības platību uzskaiti.

47 Ticamības deklarācijas darba gaitā apstiprinājās, ka IAKS, jo īpaši ZGIS, veido efektīvu pārvaldības un kontroles sistēmu, lai nodrošinātu, ka tiešajos atbalsta maksājumos kopumā kļūdu līmenis nav būtisks.

48 IAKS ir ieviests ģeotelpiskā atbalsta pieteikums, ar kuru lauksaimnieki maksājumu pieprasījumus var iesniegt tiešsaistē, un maksājumu aģentūras skata lauksaimnieku atbalsta pieteikumus sākotnējās sasaistu pārbaudēs – arī tas ir palīdzējis samazināt kļūdu līmeni.

Dažās situācijās ir lielāka zemes sagrābšanas iespējamība

49 Tā kā IAKS–ZGIS apgrūtina atbalsttiesīgās platības pārvērtēšanu (piemēram, iesniedzot dubultas prasības vai pieprasot lauksaimniecībā neizmantojamo zemi), krāpnieki cenšas nelikumīgi iegūt lauksaimniecības zemi un pēc tam pieprasīt atbalstu (sk. *7. attēlu*).

7. attēls. Situācijas, kurās ir lielāka zemes sagrābšanas iespējamība

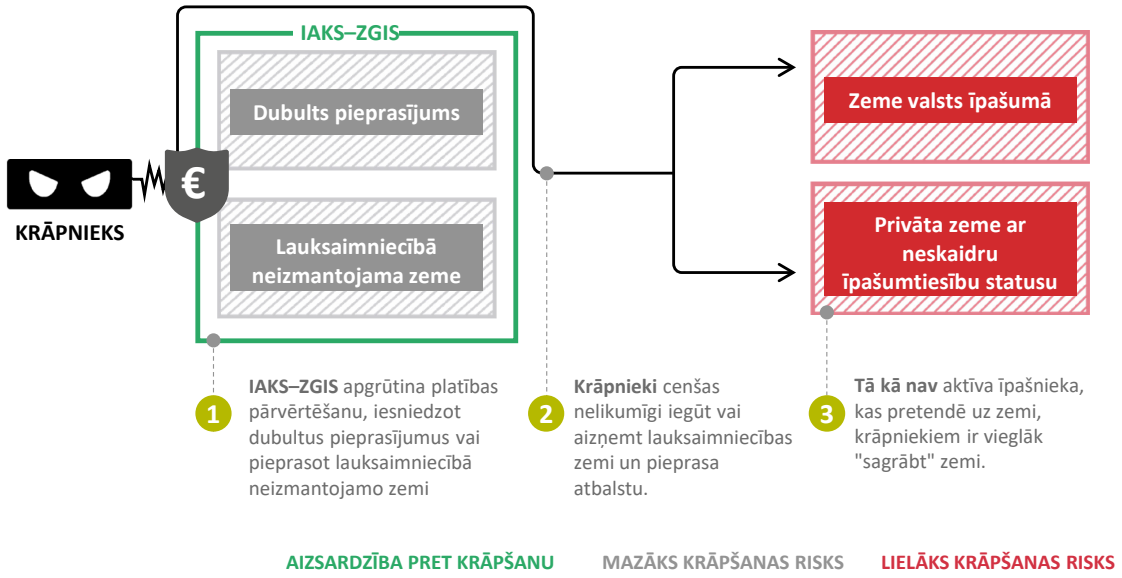

Avots: ERP.

50 Izmeklēšanās, ko veica *OLAF* un valstu iestādes, konstatēts, ka lauksaimniecības zemes, kas visvairāk pakļautas šāda veida krāpnieciskām darbībām, ir publiskā īpašumā esoša zeme vai privāta zeme ar neskaidru īpašumtiesību statusu (sk. *6.* un *7. izcēlumu*).

51 Krāpnieki, kas nelikumīgi pieprasa zemi tiešo maksājumu atbalstam, var iesniegt viltotus dokumentus un izmantot noziedzīgu praksi, piemēram, izspiešanu un slepenu vienošanos ar amatpersonām (iekšējo krāpšanu). Piemērs ir sniegts ***6. izcēlumā***.

6. izcēlums

Itālijā nelikumīgi pieprasītas zemes piemērs

2017. gadā *OLAF* sadarbībā ar valsts finanšu policiju veica izmeklēšanu **Itālijā** un konstatēja, ka daži lauksaimniecības palīdzības centri, kas palīdz lauksaimniekiem iesniegt atbalsta pieteikumus, valsts maksājumu aģentūras datubāzē ir iekļāvuši vairākus "viltus lauksaimniekus", tādējādi ļaujot neattiecināmiem pieteikumu iesniedzējiem saņemt ES subsīdijas[22]. *OLAF* izmeklēšanā atklāja, ka pieteikumi ir

- pamatoti ar neattiecināmām publiskā sektora zemes koncesijas deklarācijām vai
- pamatoti ar viltotiem nomas līgumiem, jo nomnieki bija vai nu miruši, vai nebija zinājuši par nomu, vai
- iesniegti par zemi, kas paredzēta atsavināšanai pēc organizētās noziedzības nodarījumiem, vai tos iesniegušas personas, uz kurām attiecas piesardzības pasākumi pret mafiju.

OLAF ieteica atgūt aptuveni 32 miljonus EUR.

52 Krāpnieki var arī izmantot dalībvalstu veikto pārbaužu nepilnības (sk. ***7. izcēlumu***).

[22] *OLAF* 2017. gada ziņojums, 20. un 21. lpp.

7. izcēlums

Lauksaimnieka rīcībā esošās zemes pārbaužu nepilnības

Izmeklēšanā **Slovākijā**, ko *OLAF* pabeidza 2020. gada decembrī, tika konstatēts, ka platības, par kurām daži uzņēmumi gadiem ilgi bija iesnieguši pieteikumus, nebija ietvertas spēkā esošos nomas līgumos. Valsts pārbaudes attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju juridisko pamatu zemes pieprasīšanai bija ļoti ierobežotas, un tās tika veiktas tikai dubultu pieprasījumu gadījumos.

OLAF arī konstatēja, ka pārbaudes procedūras, ko veic Slovākijas valsts iestāde, kas atbild par valsts īpašumā esošas un tādas lauksaimniecības zemes, kuras privātīpašnieks nav zināms, apsaimniekošanu, nav pietiekami pārredzamas un tām trūkst juridiskās noteiktības. Bija arī jautājumi par to, vai minētais process ir piemērots efektīvi un bez diskriminācijas.

OLAF uzskatīja, ka pārmaksa varētu pārsniegt 1 miljonu EUR[23].

Tiesa un Komisija nesen ir precizējušas noteikumus, kas piemērojami pārbaudēm par zemes izmantošanas juridisko pamatu

53 KLP tiesību aktos nav definēts jēdziens “lauksaimnieka rīcībā esoša zeme”, un lauksaimniekiem, iesniedzot atbalsta pieteikumu, nav jāiesniedz pierādījumi par tiesībām izmantot zemi[24]. Tiek piemēroti valsts noteikumi attiecībā uz īpašumtiesībām, nomu un citiem juridiskiem lietošanas tiesību veidiem.

54 Dalībvalstīm ir jāpārbauda visi prasījumi, lai novērstu un labotu pārkāpumus un atgūtu nepamatotus maksājumus[25], un šajā nolūkā, jo īpaši šaubu gadījumā, tās var prasīt, lai pieteikuma iesniedzējs iesniedz pierādījumus, ka zeme ir viņa likumīgā rīcībā[26].

55 Dalībvalstīs atšķirīgi pārbauda lauksaimnieku likumīgās tiesības izmantot pieprasīto zemi. Mūsu aptaujas rezultāti liecina, ka divās dalībvalstīs astoņas maksājumu aģentūras to pārbauda visos gadījumos. Deviņas no 47 maksājumu aģentūrām, kas atbildēja uz mūsu aptaujas jautājumiem, paziņoja, ka veic pārbaudes

---

[23] *OLAF* preses relīze Nr. 03/2021.

[24] 2020. gada 17. decembra spriedums lietā C-216/19, *Land Berlin*, 34. punkts.

[25] Regula (ES) Nr. 1306/2013, 58. panta 2. punkts un 59. panta 1. punkts.

[26] Tiesas 2010. gada 24. jūnija spriedums lietā C-375/08, *Luigi Pontini* u. c., 90. punkts.

tikai tad, ja prasījumi dublējas, bet pārējās maksājumu aģentūras veic mērķtiecīgas pārbaudes arī citās situācijās, piemēram,

— attiecībā uz zemi, par kuru pirmoreiz iesniegta prasība vai kura pieder publiskai struktūrai,

— ja administratīvajās pārbaudēs vai apmeklējumos uz vietas ir radušās šaubas.

56 Ja zemi pieprasa vairāk nekā viena persona, kas uzskata, ka tai ir juridisks pamats prasījuma iesniegšanai, piemēro "lēmumu pieņemšanas pilnvaru" principu attiecībā uz ieguvumiem un finanšu riskiem, ko uzņemas lauksaimnieks[27]. Ar neseno Tiesas nolēmumu par attiecīgajiem jautājumiem ir ieviesti daži skaidrojumi, vēršot uzmanību uz to, ka ir svarīgi, lai zeme pieteikuma iesniedzēja rīcībā atrastos likumīgi. Tiesa nosprieda – ja zemi pieprasa gan īpašnieks, gan trešā persona, kas zemi izmanto bez juridiska pamata, uzskata, ka zeme atrodas īpašnieka rīcībā[28].

57 Ņemot vērā šo spriedumu, Komisija 2021. gada jūnijā izdeva norādījumus dalībvalstīm[29]. Norādījumos paskaidrots, ka tas, ka atbalsta saņēmējam zeme ir likumīgi pieejama, nozīmē, ka tas iegūst tiesības to likumīgi izmantot. Norādījumos arī teikts, ka dalībvalstis var izstrādāt savas pārbaudes, bet šīm pārbaudēm efektīvi jānovērš un jālabo pārkāpumi un tās nedrīkst būt vērstas tikai uz dubultu pieprasījumu atklāšanu.

Līdzekļi, kas pieprasīti par zemi, neveicot lauksaimniecisku darbību

58 Krāpnieki var arī likumīgi vai nelikumīgi iegādāties zemi tikai tiešo maksājumu saņemšanai, neveicot lauksaimnieciskas darbības. Risks ir lielāks dažās ganībās un kalnu apgabalos, kur maksājumu aģentūrām ir grūtāk pārbaudīt vajadzīgo lauksaimniecisko darbību, piemēram, ganīšanu (sk. ***8. izcēlumu***).

---

[27] Deleģētā regula (ES) Nr. 639/2014, 15. panta 2. punkts; Lieta C-216/19, 42. un 43. punkts.

[28] Lieta C-216/19, 45. punkts.

[29] AGRI ĢD piezīme par prasību, ka "lauksaimnieka rīcībā jābūt hektāriem, par kuriem ir tiesības pretendēt uz atbalstu" (DS/CDP/2021/08).

8. izcēlums

Ganību platību un kalnu apgabalu pievilcība krāpniekiem

OLAF 2018. gadā **Francijā** konstatēja, ka vairākus gadus ir iesniegti pieprasījumi attiecībā uz zemes gabaliem kalnu apgabalos, kuros nebija piemērotas infrastruktūras lauksaimniecībai, piemēram, ūdensapgādes, aploku vai barošanas iekārtu, vai kuri atradās uz stāvām klintīm.

OLAF arī konstatēja, ka ir iesniegti pieprasījumi par neesošiem ganāmpulkiem.

OLAF ieteica atgūt aptuveni 536 000 EUR[30].

Mūsu ziņojumi par iespējamiem krāpšanas gadījumiem

59 Savā ikgadējā ticamības deklarācijas sagatavošanas darbā mēs atklājam vairākus potenciāli krāpnieciskus pārkāpumus, bet mēs nevaram būt pārliecināti, ka krāpšana patiešām ir notikusi.

60 2018.–2020. gadā kopējais kļūdu īpatsvars, par ko ziņojām saistībā ar izdevumiem kategorijā "Dabas resursi", samazinājās no 2,4 % līdz 2,0 % no kopējā samaksātā apjoma. Kategorijā "Dabas resursi" KLP izdevumi veido 97 %. Šo gadu laikā mēs revidējām 698 KLP maksājumus un izteicām skaitļos kļūdas 101 gadījumā. Par 17 no šiem gadījumiem mums bija aizdomas, ka kļūda varētu būt saistīta ar krāpšanu.

61 Mēs neesam tiesīgi izmeklēt krāpšanu, un 12 no 17 lietām mēs pārsūtījām *OLAF*, bet saistībā ar pārējām piecām lietām izmeklēšanas vai atgūšanas procedūras jau bija sāktas vai iesaistītā mazā summa neatbilstu *OLAF* izmeklēšanas kritērijiem, pamatojoties uz samērīgumu.

[30] *OLAF* 2018. gada ziņojums, 27. un 28. lpp.

Komisija ir rīkojusies saistībā ar krāpšanu KLP izdevumos, bet nav bijusi pietiekami proaktīva

62 Lai apkarotu krāpšanu, mūsuprāt, Komisijai jāveic atbilstīgi pasākumi, lai gūtu priekšstatu par krāpšanu un krāpšanas riskiem saistībā ar KLP izdevumiem un pienācīgi uz tiem reaģētu[31].

63 Saskaņā ar Krāpšanas apkarošanas stratēģiju[32] AGRI ĢD ir veicis pasākumus, lai pastiprinātu sadarbību ar *OLAF* (saistībā ar ziņošanu par lietām *OLAF* un *OLAF* ieteikumu izpildi), nodrošinātu apmācību un norādījumus saviem darbiniekiem, sniegtu norādījumus dalībvalstīm un uzlabotu informētību par iekšējo un ārējo krāpšanu.

64 Mēs pārbaudījām, vai Komisija ir

- veikusi visaptverošu krāpšanas riska novērtējumu un uzraudzījusi jaunu krāpšanas veidu rašanos;
- sniegusi attiecīgus norādījumus un uzlabojusi dalībvalstu informētību par konstatētajiem krāpšanas riskiem;
- pienācīgi uzraudzījusi dalībvalstu krāpšanas apkarošanas pasākumus;
- veicinājusi jaunu tehnoloģiju izmantošanu, lai pastiprinātu kontroles sistēmas.

Komisija ir apzinājusi galvenos krāpšanas riskus un nesen sniegusi norādījumus saistībā ar "zemes sagrābšanu"

65 Viens no AGRI ĢD krāpšanas apkarošanas stratēģijā izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem bija "pastiprināt krāpšanas riska novērtējumu". AGRI ĢD par veikto analīzi ziņoja vairākās secīgās krāpšanas apkarošanas stratēģijas versijās (sk. ***2. tabulu***). AGRI ĢD secināja, ka

- lauku attīstības ieguldījumu pasākumiem un noteiktiem tirgus pasākumiem (tādiem kā reklāmas darbības un atbalsts ražotāju organizācijām) ir lielāks risks,

---

[31] *COSO*, *Fraud risk management guide*, ix. lpp.

[32] AGRI ĢD krāpšanas apkarošanas stratēģija, 4.0 redakcija – Ares(2020)5099349, 22.–26. punkts.

- tiešajiem maksājumiem, citiem platībatkarīgiem maksājumiem un ar dzīvniekiem saistītiem maksājumiem ir mazāks risks.

2. tabula. AGRI ĢD krāpšanas riska novērtējumu rezultāti

Krāpšanas apkarošanas stratēģija	Mazāks krāpšanas risks	Lielāks krāpšanas risks
1. redakcija (2012. gads)	Krāpšanas risku saraksts (galvenokārt ĢD un dalībvalstu iestāžu iekšējie riski) bez turpmākas analīzes	
2. redakcija (2014. gads)	• Tiešie maksājumi • Platībatkarīgie lauku attīstības pasākumi • Daži tirgus pasākumi (eksporta kompensācijas, reklāmas pasākumi, atbalsts vistrūcīgākajām personām)	• Ieguldījumu pasākumi lauku attīstības jomā
3. redakcija (2016. gads)	• Tiešie maksājumi • Lielākā daļa tirgus pasākumu (piemēram, eksporta kompensācijas, kokvilnas nozare)	• Īpaši tirgus pasākumi (reklāmas pasākumi, atbalsts ražotāju organizācijām) • Ieguldījumu pasākumi lauku attīstībā
4. redakcija (2020. gads)	• Tiešie maksājumi • Lielākā daļa tirgus pasākumu • Platībatkarīgi un ar dzīvniekiem saistīti lauku attīstības pasākumi	• Īpaši tirgus pasākumi (reklāmas pasākumi, atbalsts ražotāju organizācijām) • Ieguldījumu pasākumi lauku attīstības jomā

Avots: ERP, pamatojoties uz AGRI ĢD krāpšanas apkarošanas stratēģijām.

66 No 2014. gada AGRI ĢD apņēmās uzraudzīt jaunu krāpšanas veidu rašanos. 2016. gadā tas veica plašu krāpšanas riska analīzi un apņēmās to katru gadu atjaunināt. Kopš 2017. gada AGRI ĢD uzskata, ka riska analīze nav jāatjaunina, jo riski nav mainījušies un nav parādījušies jauni krāpšanas modeļi. Pirms jaunās KLP stāšanās spēkā 2023. gada janvārī AGRI ĢD plāno veikt jaunu krāpšanas riska analīzi.

67 2017.–2019. gadā *OLAF* izmeklēja sistemātiskas ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus attiecībā uz tiešajiem maksājumiem Itālijā, Francijā un Slovākijā (sk. ***6.***, ***7.*** un ***8. izcēlumu***). AGRI ĢD nepapildināja savu krāpšanas riska novērtējumu, lai iekļautu zemes sagrābšanu, jo neuzskatīja to par tiešu krāpšanu attiecībā uz KLP.

68 2020. gada krāpšanas apkarošanas stratēģijā AGRI ĢD aprakstīja zemes sagrābšanu kā nelikumīgu lauksaimniecības zemes piesavināšanos, par kuru krāpnieki pēc tam likumīgi pieprasa tiešos maksājumus. AGRI ĢD norādīja, ka stratēģija aptver arī reputācijas riskus, kuriem nav tiešas ietekmes uz ES finanšu interesēm, kas var ietvert

“zemes sagrābšanu” un citu nepareizu rīcību. Šajā kontekstā AGRI ĢD novērtēja, ka šo parādību cēlonis nav KLP tiesību aktu nepilnības, bet gan tiesiskums attiecīgajās dalībvalstīs.

69 Kā jau ziņojām ***5. izcēlumā***, zemes sagrābšana var būt saistīta ar vairākām krāpnieciskām darbībām, piemēram, dokumentu viltošanu, piespiešanu, politiskās ietekmes vai iekšējās informācijas izmantošanu, manipulācijām ar procedūrām vai kukuļdošanu. Saskaņā ar Komisijas norādījumiem, kuru pamatā ir jaunākā judikatūra (sk. ***57***. punktu), tas, ka atbalsta saņēmējam zeme ir likumīgi pieejama, nozīmē, ka tas iegūst tiesības to likumīgi izmantot. Tādējādi, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem tiek konstatēts, ka šādas tiesības ir iegūtas, izmantojot krāpniecisku praksi, arī pakārtotie maksājumi ir nelikumīgi. Šādos gadījumos maksājumu aģentūras var iesaistīties, izmantojot to rīcībā esošos datus, lai identificētu brīdinājuma zīmes, un sadarbojoties ar tiesībaizsardzības iestādēm, kas veic izmeklēšanu.

Komisija ir sniegusi norādījumus dalībvalstīm, bet dažas maksājumu aģentūras norādīja, ka ir vajadzīgi praktiskāki ieteikumi

70 AGRI ĢD veica pasākumus, kuru mērķis bija uzlabot dalībvalstu informētību par jautājumiem, kas saistīti ar krāpšanu, un sniedza tām norādījumus un krāpšanas rādītājus (brīdinājuma zīmes). ***8. attēlā*** ir apkopotas šīs darbības.

8. attēls. AGRI ĢD darbības, kas adresētas dalībvalstīm

Krāpšanas rādītāji (brīdinājuma zīmes)

Divas norādījumu piezīmes par krāpšanas rādītājiem lauku attīstības ieguldījumu projektos:

- manipulācijas ar piedāvājumiem
- mākslīgu apstākļu radīšana atbalsta saņemšanai

Norādījumi

Norādījumi:

- maksājumu aģentūrām par krāpšanas novēršanas pasākumiem
- sertifikācijas iestādēm par KLP kontu sertifikācijas revīziju
- dalībvalstīm par jēdzienu “lauksaimnieka rīcībā esoši hektāri, par kuriem ir tiesības pretendēt uz atbalstu”

Riska novērtēšana

AGRI ĢD 2016. gada riska novērtējums, tulkots valstu valodās

Izpratnes veidošana

- Vairāk nekā 60 krāpšanas apkarošanas semināru dalībvalstīs par augsta riska jomām
- AGRI ĢD un dalībvalstu mācību tīkla regulāras sanāksmes par krāpšanas apkarošanas pasākumiem

Avots: ERP, pamatojoties uz AGRI ĢD dokumentiem.

71 Atbildot uz mūsu jautājumiem par Komisijas sniegtajiem norādījumiem, maksājumu aģentūras minēja AGRI ĢD iniciatīvas, kā arī citus informācijas avotus:

- Komisijas norādījumus par krāpšanas apkarošanu attiecībā uz Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem;
- informācijas apmaiņu Krāpšanas novēršanas koordinācijas padomdevējā komitejā (*COCOLAF*) un AGRI ĢD Mācību tīklā;
- "FIA ziņojumus" un citus *OLAF* norādījumus.

72 Lielākā daļa aptaujāto maksājumu aģentūru uzskatīja, ka Komisijas norādījumi ir noderīgi, tomēr divas no tām atzīmēja, ka dažkārt analīze (piemēram, FIA ziņojumos) ir interesanta, bet pārāk vispārīga, lai būtu noderīga ikdienas darbā. Septiņas maksājumu aģentūras atzinīgi novērtēja krāpšanas gadījumu piemērus, kas tika aplūkoti semināros par krāpšanas apkarošanu. Divas maksājumu aģentūras uzskatīja, ka norādījumi būtu jāpapildina ar praktiskākiem piemēriem.

73 ***9. attēlā*** parādīti norādījumi, ko AGRI ĢD sniedzis kopš 2012. gada.

9. attēls. AGRI ĢD norādījumu dalībvalstīm grafiks

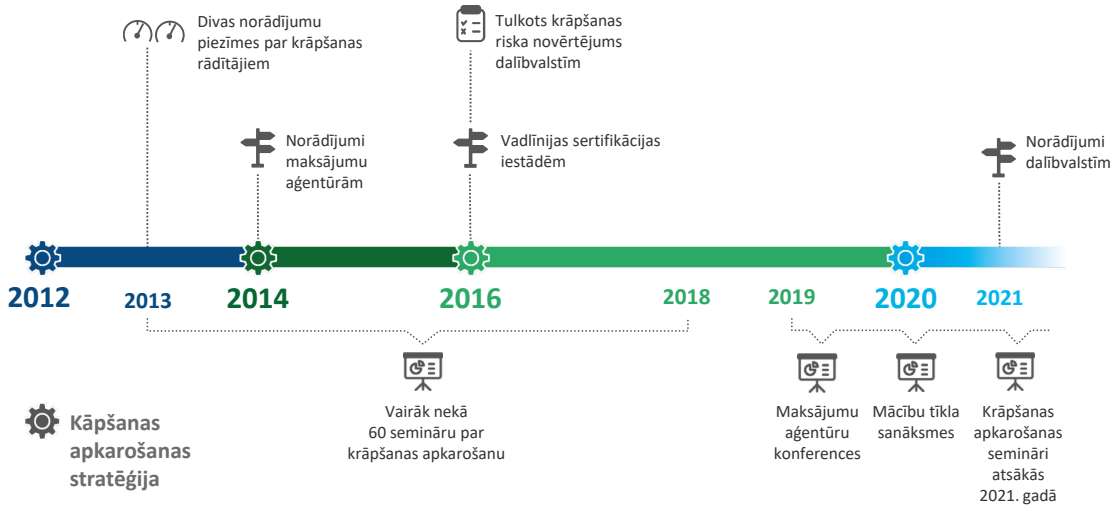

Avots: ERP, pamatojoties uz AGRI ĢD dokumentiem.

74 Pēc 2013. gada AGRI ĢD nav izdevis nekādus norādījumus par krāpšanas riska rādītājiem ("brīdinājuma zīmēm"), lai gan būtu noderīgi izveidot papildu krāpšanas rādītājus, kas palīdzētu maksājumu aģentūrām darbā. Lielākā daļa semināru par krāpšanas apkarošanu notika no 2013. gada līdz 2018. gadam; tie atsākās 2021. gadā.

No 2020. gada dalībvalstis un AGRI ĢD Mācību tīkla sanāksmēs regulāri apspriedās par krāpšanas apkarošanas pasākumiem.

Komisija uzrauga dalībvalstu īstenotos krāpšanas apkarošanas pasākumus, bet tās pārskats ir nepilnīgs

75 Lai izpildītu ES tiesību aktos noteiktos ar krāpšanu saistītos akreditācijas kritērijus[33] (sk. ***1. izcēlumu***), Komisija (AGRI ĢD) 2014. gadā ieteica maksājumu aģentūrām pieņemt īpašus pasākumus (sk. ***9. izcēlumu***).

9. izcēlums

AGRI ĢD maksājumu aģentūrām ieteiktie krāpšanas apkarošanas pasākumi

1. posms. Sistemātiski noteikt, klasificēt un reģistrēt krāpšanas riskus, kuriem pakļauti maksājumu aģentūras pārvaldītie KLP izdevumi (krāpšanas riska novērtējums)

2. posms. Analizēt spēkā esošās administratīvās un kontroles procedūras, lai, iespējams, uzlabotu krāpšanas novēršanu un atklāšanu

3. posms. Izveidot krāpšanas rādītāju (brīdinājuma zīmju) reģistru

4. posms. Pieņemt skaidrus iekšējos noteikumus rīcībai saistībā ar aizdomām par krāpšanu

5. posms. Uzlabot darbinieku informētību par krāpšanu un informēt viņus par attiecīgajiem iekšējiem noteikumiem

76 Katru gadu dalībvalstu sertifikācijas struktūras pārbauda maksājumu aģentūru atbilstību akreditācijas kritērijiem un to iekšējās kontroles sistēmas. Komisija uzskata, ka tām būtu arī jānovērtē, kā dalībvalstis īsteno ieteiktos krāpšanas apkarošanas pasākumus (sk. ***9. izcēlumu***). Komisija izskata sertifikācijas struktūru gada ziņojumus un veic turpmākus pasākumus saistībā ar konstatētajiem trūkumiem.

77 Komisija 2016. gadā izdeva sertifikācijas struktūrām paredzētas vadlīnijas par akreditācijas kritērijiem, kur iekļāva arī iedaļu par krāpšanas novēršanu un atklāšanu, bet nesniedza norādījumus par pārbaudēm, kuras sertifikācijas struktūrām jāveic.

---

[33] Regula (ES) Nr. 907/2014, I pielikums.

78 Mēs izskatījām sertifikācijas struktūru ziņojumus par 2018.–2020. gadu attiecībā uz piecām maksājumu aģentūrām. Trīs sertifikācijas struktūras ziņoja par veiktajām pārbaudēm un, konstatējot trūkumus, sniedza ieteikumus, bet pārējās divas sertifikācijas struktūras šādu informāciju savos ziņojumos neiekļāva. Komisija šīm divām sertifikācijas struktūrām nav pieprasījusi sniegt sīkāku informāciju.

79 Sertifikācijas struktūras, nepilnīgi veicot pārbaudi un ziņošanu, var pasliktināt pārliecību par maksājumu aģentūrās īstenoto krāpšanas apkarošanas pasākumu kvalitātes nodrošināšanu. Sanāksmē, kas notika 2021. gada novembrī un kurā piedalījās sertifikācijas struktūras, Komisija turpināja pārrunas par to lomu šajā ziņā.

80 AGRI ĢD veic atbilstības un akreditācijas pārbaudes, lai novērtētu maksājumu aģentūru kontroles sistēmas, kuras var ietvert krāpšanas apkarošanas pasākumus. Attiecībā uz akreditācijas pārbaudēm mēs izskatījām AGRI ĢD akreditācijas ziņojumus par atlasītajām dalībvalstīm un konstatējām, ka

- attiecībā uz Franciju trim atlasītajām maksājumu aģentūrām nesen nebija veiktas akreditācijas pārbaudes,
- attiecībā uz Itāliju 2015. un 2019. gadā atlasītajā maksājumu aģentūrā tika veikta izmeklēšana, bet galvenā uzmanība bija pievērsta parādu pārvaldībai, nevis krāpšanas apkarošanas pasākumiem,
- attiecībā uz Slovākiju AGRI ĢD koncentrējās uz krāpšanas apkarošanas pasākumiem (sk. nākamo punktu un ***10. izcēlumu***).

81 Īpašos gadījumos, kad Komisijai kļūst zināms par iespējamu līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu, tā var veikt padziļinātas maksājumu aģentūras pārbaudes (sk. ***10. attēlu*** un ***10. izcēlumu***).

10. attēls. Struktūras, kas izmeklē iespējamos līdzekļu ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus Slovākijā

Avots: ERP.

10. izcēlums

Komisijas atbilde uz apgalvojumiem par KLP līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu Slovākijā

Komisija 2016. gadā uzzināja par iespējamu KLP līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu Slovākijā. Kopš 2016. gada informācija par šādiem iespējamiem gadījumiem ir saņemta no dažādiem avotiem: plašsaziņas līdzekļiem, Eiropas Parlamenta deputātiem, iedzīvotāju sūdzībām, Slovākijas Augstākās revīzijas iestādes. *OLAF* un valstu tiesībaizsardzības iestādes ir veikušas izmeklēšanu[34].

AGRI ĢD 2018. gadā iztaujāja Slovākijas kompetento iestādi (Lauksaimniecības un lauku attīstības ministriju) saistībā ar apgalvojumiem par sistēmiskiem trūkumiem maksājumu aģentūrā. Pēc vairākkārtējas informācijas apmaiņas kompetentā iestāde lūdza sertifikācijas struktūru pievērsties šiem apgalvojumiem, veicot sertifikācijas pārbaudes par 2018. finanšu gadu. Sertifikācijas struktūra ziņoja, ka Slovākijas maksājumu aģentūra nav izpildījusi akreditācijas kritērijus krāpšanas riska uzraudzības jomā.

Tajā pašā laikā AGRI ĢD veica tiešo maksājumu un lauku attīstības pasākumu atbilstības pārbaudes un pieprasīja maksājumu aģentūrai pieņemt rīcības plānus, lai novērstu atklātos trūkumus.

Pēc kriminālprocesa pret dažiem maksājumu aģentūras darbiniekiem revīzijas uzņēmums 2020. gadā veica papildu tiesu ekspertīzes procedūras un atklāja būtiskas nepilnības maksājumu aģentūras iekšējās kontroles sistēmās lauku attīstības jomā. Arī sertifikācijas struktūra ziņoja par būtiskām nepilnībām tiešo maksājumu iekšējās kontroles sistēmās.

Piesardzības nolūkā AGRI ĢD apturēja maksājumus par dažiem lauku attīstības ieguldījumu pasākumiem un pieprasīja Slovākijas kompetentajai iestādei līdz 2021. gada oktobrim noteikt maksājumu aģentūrai akreditācijas pārbaudes laiku. Slovākijas kompetentā iestāde 2021. gada oktobrī atcēla maksājumu aģentūras pārbaudes laiku, lai gan Komisija bija ieteikusi pagarināt pārbaudes laiku par četriem mēnešiem.

[34] Komisāra atbilde uz Parlamenta jautājumu P-004224/2020 2020. gada 27. augustā.

Komisija ir veicinājusi jaunu tehnoloģiju izmantošanu, taču tās netiek pietiekami lietotas

82 Komisija ir veicinājusi jauno tehnoloģiju izmantošanu administratīvajās pārbaudēs, izmantojot IAKS. Tā ir arī mudinājusi izmantot monitorējošas pārbaudes un *Arachne*.

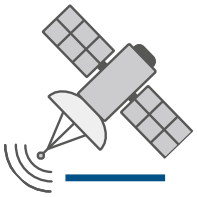

Monitorējošas pārbaudes

83 Kopš 2018. gada maksājumu aģentūras var izmantot monitorējošas pārbaudes. Šajā pieejā tiek izmantoti automatizēti procesi, lai pārbaudītu atbilstību KLP noteikumiem attiecībā uz elementiem, kurus var uzraudzīt, pamatojoties uz satelītdatiem. Līdz šim maksājumu aģentūras galvenokārt ir veikušas monitorējošas pārbaudes, lai novērtētu platībatkarīgā atbalsta pieprasījumus tiešo maksājumu shēmās.

84 Maksājumu aģentūras var salīdzināt satelītdatus par kultūraugu veidiem un lauksaimniecisko darbību ar informāciju, ko lauksaimnieki sniedz atbalsta pieteikumos. Ja visus konkrētās maksājumu shēmas attiecināmības kritērijus var novērtēt no gaisa, tas maksājumu aģentūrām dod iespēju uzraudzīt visu deklarēto zemes gabalu kopumu attālināti.

85 Izmantojot šo jauno pieeju, maksājumu aģentūras var brīdināt lauksaimniekus par iespējamām neatbilstībām veģetācijas perioda laikā (piemēram, līdz noteiktam datumam nopļaut kādu lauku). Tas sniedz lauksaimniekiem vairāk iespēju labot savus pieprasījumus, pirms tie ir pabeigti, un mudina ievērot shēmas noteikumus[35].

86 Monitorējošas pārbaudes var samazināt administratīvo slogu un uzlabot izmaksu lietderību[36]. Nodrošinot regulāru visas saņēmēju kopas lauksaimnieciskās darbības novērošanu, šādām pārbaudēm ir atturoša ietekme un tās var palīdzēt identificēt iespējamas krāpšanas brīdinājuma signālus.

---

[35] Īpašais ziņojums 04/2020, 11., 12. un 16.–18. punkts.

[36] Īpašais ziņojums 04/2020, 17. un 18. punkts.

Arachne

87 Kopš 2013. gada Komisija ir izstrādājusi savu riska novērtēšanas IT rīku *Arachne*, kas dalībvalstīm brīvprātīgi pieejams bez maksas. *Arachne* apstrādā un analizē dalībvalstu sniegtos datus par saņēmējiem, līgumslēdzējiem un citām ar projektu saistītām ieinteresētajām personām un šos datus salīdzina ar informāciju no ārējām datubāzēm par uzņēmumiem un personām, kas saistītas ar šiem uzņēmumiem. Tādējādi var identificēt projektus, saņēmējus un līgumslēdzējus, ko skar krāpšanas risks.

88 Sākotnēji *Arachne* izstrādāja kohēzijas izdevumu jomai, bet tagad izmanto arī KLP, veicot izmēģinājuma projektu, kas tika sākts 2019. gada februārī un aptver lauku attīstības projektus.

89 Tiesību aktos, kas regulē KLP no 2023. gada[37], noteikts, ka Komisijai šis instruments jādara pieejams brīvprātīgai izmantošanai dalībvalstīs. Komisijai 2025. gadā ir jāpublicē novērtējuma ziņojums. Ar kopīgu paziņojumu Padome un Eiropas Parlaments apņēmās izskatīt priekšlikumu par instrumenta obligātu izmantošanu pēc Komisijas novērtējuma ziņojuma[38].

Šo tehnoloģiju ieviešanai dalībvalstīm vajadzīgs laiks

90 Īpašajā ziņojumā par jauno attēlveidošanas tehnoloģiju izmantošanu KLP uzraudzībā mēs ieteicām Komisijai veicināt monitorējošu pārbaužu izmantošanu kā galveno kontroles sistēmu KLP pēc 2020. gada[39], un Komisija ir apņēmusies palīdzēt dalībvalstīm izstrādāt šo jauno pieeju.

---

[37] Regula (ES) 2021/2116, 59. panta 2. punkts.

[38] Paziņojumi attiecībā Regulu (ES) 2021/2116 (2021/C 488/02).

[39] Īpašais ziņojums 04/2020, 82. punkts.

91 2020. gada beigās, divus gadus pēc instrumenta darbības sākuma, monitorējošas pārbaudes aptvēra 5,7 % no kopējās platības, par kuru saņem tiešos maksājumus[40]. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm līdz 2021. gada beigām šis aptvērums bija sasniedzis 13,1 %.

92 Jaunajā KLP visās dalībvalstīs platībatkarīgiem pasākumiem būs obligāta automatizēta analīze, izmantojot platību uzraudzības sistēmas (*AMS*) satelītdatus. Komisija sagaida, ka šī prasība palielinās satelītnovērošanas platību.

93 Divus gadus pēc tam, kad tika sākts *Arachne* izmēģinājuma projekts attiecībā uz KLP, septiņas[41] no 76 maksājumu aģentūrām ir augšupielādējušas datus un zināmā mērā izmanto šo rīku, četras[42] darbojas testēšanas režīmā un desmit[43] ir sākušas sākotnējas diskusijas par tā izmantošanu. Tā kā *Arachne* ir riska novērtēšanas instruments, kura pamatā ir datizrace, tā lietderība ir atkarīga no dalībvalstu iestāžu augšupielādēto datu daudzuma un tā, vai šo instrumentu izmantoto.

Jāturpina izmantot tehnoloģiju attīstības potenciāls

94 Mākslīgais intelekts var ievērojami uzlabot darba rīkus, nodrošinot iespēju atklāt modeļus starp miljardiem datu punktu. Datizraces rīki var uzlabot uzraudzības sistēmu efektivitāti un spēju atklāt krāpšanu un publisko līdzekļu nepareizu pārvaldību.

Lielo datu izmantošana faktisko īpašnieku identifikācijai

95 Lai nodrošinātu pārskatatbildību un kontroli korupcijas un krāpšanas novēršanas nolūkā, ļoti svarīgas ir informācijas publiskošanas un ziņošanas prasības.

96 Eiropas Parlaments 2021. gada maijā publicēja pētījumu[44], kurā, lai noteiktu lielākos atbalsta saņēmējus, analizēja KLP līdzekļu saņēmējus 2018. un 2019. gadā un Kohēzijas fonda līdzekļu saņēmējus laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam. Pētījumā tika nošķirti "tiešie saņēmēji" – ES līdzekļu tiešie saņēmēji – un "galīgie saņēmēji" (faktiskie

---

[40] AGRI ĢD 2020. gada darbības pārskats, 2. pielikums, 25. lpp. (3.5. rezultātu rādītājs).

[41] Horvātijas, Igaunijas, Itālijas, Lietuvas, Rumānijas, Slovākijas un Slovēnijas maksājumu aģentūras.

[42] Grieķijas un Spānijas maksājumu aģentūras (3).

[43] Beļģijas, Bulgārijas, Francijas, Itālijas, Luksemburgas, Polijas, Portugāles, Spānijas (2) un Zviedrijas maksājumu aģentūras.

[44] 50 lielākie KLP un Kohēzijas fonda līdzekļu saņēmēji katrā ES dalībvalstī.

īpašnieki), t. i., juridiskas vai fiziskas personas, kas tieši vai netieši kontrolē tiešo saņēmēju lielāko daļu. Pētījumā tika uzsvērti tehniskie un juridiskie šķēršļi, kas traucēja iegūt visaptverošu pārskatu par galīgajiem saņēmējiem un saņemtajām ES līdzekļu summām.

97 Ziņojums parādīja, ka publiskās struktūras, sabiedrības ar ierobežotu atbildību un citas juridiskās personas veidoja aptuveni vienu desmito daļu no tiešajiem saņēmējiem, bet 2018.–2019. gadā saņēma vairāk nekā vienu trešdaļu no KLP līdzekļiem. Lai pārvarētu ES līdzekļu galīgo saņēmēju noteikšanas sadrumstalotību un grūtības, ziņojumā ierosināts izveidot kopīgu ES datubāzi, kurā iekļauti visi KLP un Eiropas strukturālo un investīciju fondu finansētie projekti. Eiropas Parlaments 2021. gada septembrī publicēja pētījumu par prasībām attiecībā uz vienotu saņēmēju datubāzi[45].

98 Kopējā ES atbalsta saņēmēju datubāzē būtu apkopoti dati par miljoniem dalībnieku. Izmantojot šos lielos datus, varētu identificēt līdzekļu sadales modeļus un brīdināt par iespējamām krāpnieciskām situācijām.

99 Kā Komisija uzsvērusi 2020. gada FIA ziņojumā[46], labāka pārredzamība attiecībā uz publiskā (ES un valsts) finansējuma saņēmējiem (tostarp līgumslēdzējiem, apakšuzņēmējiem un faktiskajiem īpašniekiem), kā arī efektīvāka datu vākšana un izmantošana, pilnībā izmantojot IT starpsavienojamības, datizraces un riska novērtēšanas instrumentu sniegtās iespējas, ir izšķiroši faktori cīņā pret krāpšanu.

100 2021.–2027. gada kopīgo noteikumu regulā kohēzijas jomā[47] ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāapkopo informācija par ES finansējuma saņēmēju faktiskajiem īpašniekiem. Jaunais KLP tiesību akts paredz, ka dalībvalstīm jāvāc informācija, kas vajadzīga, lai identificētu saņēmējus, tostarp identificētu grupu, kurā tie piedalās, bet tajā nav minēta informācija par faktiskajiem īpašniekiem[48].

Mākslīgā intelekta izmantošana krāpšanas risku identificēšanai

101 Komisija iesaka maksājumu aģentūrām izveidot krāpšanas riska rādītāju (brīdinājuma zīmju) reģistru. Atbildot uz mūsu aptaujas jautājumiem, maksājumu aģentūras sniedza dažus piemērus (***11. attēls***).

---

[45] *Requirements for a single database of beneficiaries*.

[46] Komisijas 2020. gada FIA ziņojums, 44. lpp.

[47] Regula (ES) 2021/1060, 69. panta 2. punkts.

[48] Regula (ES) 2021/2116, 59. panta 4. punkts.

11. attēls. Maksājumu aģentūru izveidoto brīdinājuma zīmju piemēri

Avots: ERP analīze, pamatojoties uz maksājumu aģentūru aptauju.

102 Dažas brīdinājuma zīmes, jo īpaši tās, kas attiecas uz tiešajiem maksājumiem, varētu tieši iekļaut IAKS datubāzē. Piemēram, Itālijas iestādes plāno savā sistēmā augšupielādēt datus par zemes gabaliem, kuri ir konfiscēti vai uz kuriem attiecas tiesvedība, lai sistēma varētu izziņot brīdinājumu.

103 Lai vēl vairāk automatizētu pārbaudes un izliktu brīdinājuma zīmes, varētu izmantot mašīnmācīšanās metodes. Igaunijas maksājumu aģentūra satelītattēliem ir izmantojusi mašīnmācīšanās paņēmienus, lai novērstu un atklātu neatbilstības pļaušanas prasībām. Maksājumu aģentūra uzskata, ka šī sistēma ir uzlabojusi saņēmēju informētību par to, ka tās pārraudzības darbība aptver 100 % zemes gabalu, tādējādi radot preventīvu ietekmi un veicinot pārkāpumu un krāpšanas novēršanu. Cita maksājumu aģentūra ir ieviesusi sistēmu, kuras pamatā ir algoritms, kas meklē norādes par zemes gabaliem, kuri pakļauti nepareizu pieprasījumu riskam. Pēc tam maksājumu aģentūra identificē uzņēmumus, kuriem ir ievērojams skaits šādu zemes gabalu, kas var radīt palielinātu pārkāpumu un krāpšanas risku.

104 Itālijā valsts maksājumu aģentūra un Iekšlietu ministrija ir izstrādājušas kopīgu iniciatīvu, lai izveidotu profilēšanas modeli, ar ko, izmantojot datizraci un fotointerpretāciju, varētu noteikt pašvaldības, kurās ir liela iespējamība, ka tajās varētu būt noziedzīgām darbībām pievilcīgas teritorijas. Izpētot ZGIS pieejamos satelītattēlus, projektā analizētas to teritoriālo elementu kvalitatīvās un kvantitatīvās novirzes, kas, iespējams, varētu liecināt par noziedzīgām darbībām, piemēram, nelikumīgām izgāztuvēm, noplūdēm, graustiem, nelikumīgiem artefaktiem un pamestām ēkām.

Salīdzinot šo informāciju ar datiem par pašvaldībām, projektu mērķis ir identificēt situācijas, kurās ir notikušas vai potenciāli var notikt noziedzīgas darbības.

105 Mākslīgajam intelektam ir liels potenciāls, bet tam ir nepieciešams liels datu apjoms pieejamā formātā un savstarpēja datu bāzu savienojamība. Atbildot uz mūsu aptaujas jautājumiem, dažas maksājumu aģentūras uzsvēra šķēršļus, kas kavē to piekļuvi datiem, piemēram,

- informācijas apmaiņu starp dažādiem dalībniekiem un datubāzēm var kavēt juridiskās prasības attiecībā uz banku darbības slepenību vai datu aizsardzību;
- datubāzu savstarpējai savienošanai un procesu un kontroles mehānismu automatizācijai ir vajadzīgas īpašas IT spējas un speciālās zināšanas;
- nepieciešamo IT spēju attīstīšanai ir vajadzīgi ievērojami finanšu ieguldījumi, kas var būt nesamērīgi attiecībā pret līdzekļu apjomu, kas piešķirts dažiem pasākumiem, mazajām dalībvalstīm vai iespējamās krāpšanas līmeni.

Secinājumi un ieteikumi

106 Revīzijā pārbaudījām, vai Komisija ir veikusi atbilstīgus pasākumus, lai novērstu krāpšanu kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) izdevumos. Mēs izvērtējām krāpšanas modeļus, ko izmanto KLP maksājumu shēmās. Mēs pārbaudījām, vai Komisija ir apzinājusi krāpšanas riskus, kas skar KLP izdevumus, un pienācīgi reaģējusi uz tiem.

107 Mūsu vispārējais secinājums ir tāds, ka Komisija ir reaģējusi uz krāpšanas gadījumiem saistībā ar KLP izdevumiem, bet nav rīkojusies pietiekami proaktīvi, lai novērstu nelikumīgas zemes sagrābšanas riska ietekmi uz KLP maksājumiem, uzraudzītu dalībvalstu krāpšanas apkarošanas pasākumus un izmantotu jauno tehnoloģiju potenciālu.

108 Šajā ziņojumā mēs sniedzām ieskatu par krāpšanas riskiem, kas skar KLP. Mēs konstatējām riskus, kas saistīti ar to, ka atbalsta saņēmēji slēpj attiecināmības nosacījumu pārkāpumus (***31***.–***38***. punkts), ar finansēto pasākumu sarežģītību (***39***.–***41***. punkts) un ar nelikumīgiem zemes sagrābšanas veidiem (***42***.–***58***. punkts).

109 Komisija novērtēja krāpšanas riskus KLP izdevumu jomā un atzina, ka visvairāk riskam ir pakļauti lauku attīstības ieguldījumu pasākumi un noteikti tirgus pasākumi (***65***. punkts). Komisija 2016. gadā veica jaunāko KLP krāpšanas riska analīzi un pirms jaunās KLP stāšanās spēkā 2023. gada janvārī plāno jaunu analīzi (***66***. punkts).

110 Komisija sniedza dalībvalstīm norādījumus par jautājumiem, kas saistīti ar krāpšanu (***70***. punkts), un lielākā daļa maksājumu aģentūru atzinīgi novērtēja šos norādījumus (***72***. punkts). Kopš 2020. gada Komisija regulārās sanāksmēs ar dalībvalstīm apsprieda krāpšanas apkarošanas pasākumus (***74***. punkts) un 2021. gadā izdeva īpašus norādījumus par pārbaudēm, kas maksājumu aģentūrām jāveic, ņemot vērā deklarētās lauksaimniecības zemes juridisko pamatu (***57***. punkts).

111 Komisijas veiktās maksājumu aģentūru akreditācijas un atbilstības pārbaudes var ietvert krāpšanas apkarošanas pasākumus (***80***. punkts). Lai uzraudzītu maksājumu aģentūru atbilstību akreditācijas kritērijiem, tostarp krāpšanas apkarošanas pasākumu izpildi, Komisija paļaujas uz sertifikācijas struktūru ikgadējiem pārskatiem (***76***. punkts). Komisija 2016. gadā sertifikācijas struktūrām sagatavoja vadlīnijas par akreditācijas kritērijiem, bet nesniedza norādījumus par pārbaudēm, kas sertifikācijas struktūrām būtu jāveic saistībā ar krāpšanu (***77***. punkts). Dažu sertifikācijas struktūru ziņojumos bija maz analizēti krāpšanas apkarošanas pasākumi, ko veic maksājumu aģentūras, bet

Komisija šajos gadījumos neprasīja sertifikācijas struktūrām sniegt sīkāku informāciju (***78***. punkts).

112 Komisija ir veicinājusi jaunu tehnoloģiju izmantošanu, lai automatizētu pārbaudes, piemēram, monitorējošas pārbaudes, pamatojoties uz satelītattēliem (***83***.–***86***. punkts), un ir izstrādājusi savu riska novērtēšanas instrumentu *Arachne*, lai palīdzētu dalībvalstīm novērst krāpšanu (***87***.–***89***. punkts). Dalībvalstis šīs tehnoloģijas ir ieviesušas lēni (***91***. un ***93***. punkts). Mākslīgais intelekts un lielo datu tehnoloģija var palīdzēt apkarot krāpšanu (***94***.–***104***. punkts), tomēr dalībvalstīm ir sarežģīti izmantot šīs iespējas (***105***. punkts), un Komisija ir sākusi popularizēt šo tehnoloģiju izmantošanu.

1. ieteikums. Gūt padziļinātu ieskatu par krāpšanas riskiem un pasākumiem KLP izdevumos un kopīgot šo informāciju

Komisijai:

a) jāatjaunina vadlīnijas sertifikācijas struktūrām, lai precizētu to lomu maksājumu aģentūru veikto krāpšanas apkarošanas pasākumu novērtēšanā un pārbaudītu, kā sertifikācijas struktūras ievēro vadlīnijas;

b) jāpārskata, kā maksājumu aģentūras īsteno norādījumus par to, kā pārbaudīt, vai zeme ir pieteikuma iesniedzēja likumīgā rīcībā, un jāizplata paraugprakse saistībā ar zemes nelikumīgas sagrābšanas risku;

c) pamatojoties uz a) un b) apakšpunktu, jāatjaunina novērtējums par to, cik lielā mērā dažādas izdevumu shēmas ir pakļautas krāpšanas riskiem un cik lielā mērā dalībvalstu līmenī īstenotie krāpšanas apkarošanas pasākumi spēj tos atklāt, novērst un labot, un jāveic vajadzīgie pasākumi, lai mazinātu galvenos krāpšanas riskus.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2023. gads.

2. ieteikums. Veicināt jauno tehnoloģiju izmantošanu, lai novērstu un atklātu krāpšanu KLP izdevumos

Komisijai:

a) jāpalīdz maksājumu aģentūrām izmantot monitorējošas pārbaudes un plānoto platību uzraudzības sistēmu, apzinot jaunu tehnoloģiju ieviešanas nepilnības un apmainoties ar paraugpraksi un tehniskiem risinājumiem par to, kā novērst šos trūkumus;

b) jāveicina krāpšanas atklāšanas rīku, piemēram, *Arachne*, izmantošana maksājumu aģentūrās, lai palielinātu to dalībvalstu skaitu, kuras tos izmanto;

c) jāizplata dalībvalstīm paraugprakses piemēri par mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās izmantošanu krāpšanas modeļu noteikšanai.

Ieviešanas mērķtermiņš: 2024. gads.

Šo ziņojumu 2022. gada 4. maijā Luksemburgā pieņēma I apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas locekle *Joëlle Elvinger*.

Revīzijas palātas vārdā —

Klaus-Heiner Lehne
priekšsēdētājs

Pielikumi

I pielikums. Lauksaimniecības zemes lietošanas tiesības (ES-27, 2016)

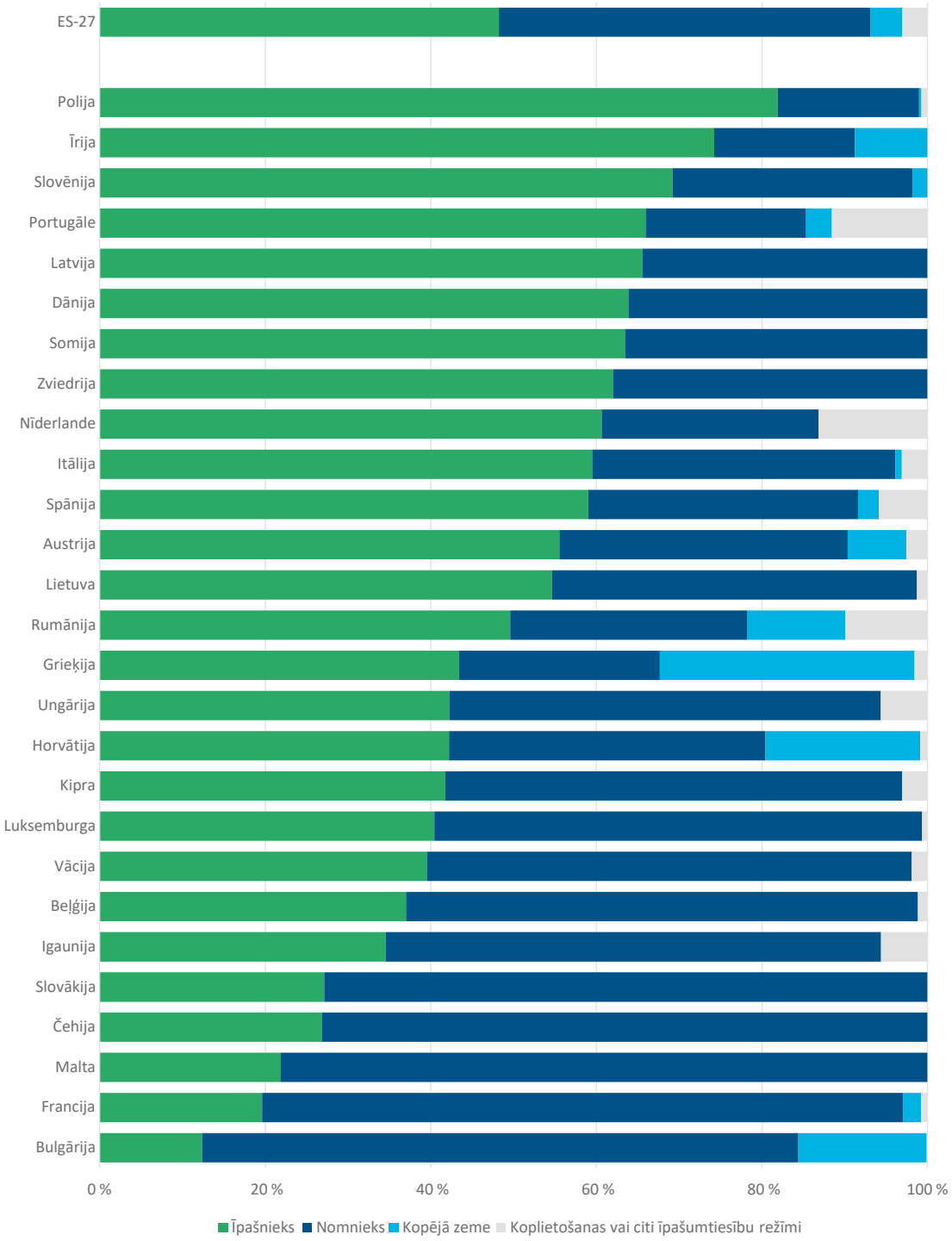

Saīsinājumi

***AFCOS*:** krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests

AGRI ĢD: Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts

***AMS*:** platību uzraudzības sistēma

COCOLAF: Krāpšanas novēršanas koordinēšanas padomdevēja komiteja

***COSO*:** Tredveja komisijas organizāciju atbalsta komiteja

***EPPO*:** Eiropas Prokuratūra

FIA: Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība (franču valodā "*protection des intérêts financiers*")

***GSAA*:** ģeotelpiskais atbalsta pieteikums

IAKS: integrētā administrācijas un kontroles sistēma

***IMS*:** pārkāpumu pārvaldības sistēma

KLP: kopējā lauksaimniecības politika

MVU: mazie un vidējie uzņēmumi

***OLAF*:** Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai

PVN: pievienotās vērtības nodoklis

ZGIS: zemes gabalu identifikācijas sistēma

Glosārijs

Aizdomas par krāpšanu: pārkāpums, kas izraisa administratīvu vai tiesas procesu, lai noteiktu, vai tas ir krāpniecisks.

***Arachne* datubāze:** datizraces rīks, ko Komisija izstrādājusi, lai atbalstītu vadošās iestādes un maksājumu aģentūras ESI fondu pārvaldībā un kontrolē.

Atbalsta saņēmējs: fiziska vai juridiska persona, kas saņem dotāciju vai aizdevumu no ES budžeta.

Brīdinājuma zīme: riska rādītājs, kas norāda, ka darījums vai cita darbība varētu būt krāpnieciska.

Dalīta pārvaldība: ES budžeta izpildes metode, saskaņā ar kuru – pretēji tiešas pārvaldības metodei – Komisija deleģē izpildes uzdevumus dalībvalstīm, vienlaikus saglabājot galīgo atbildību.

Digitalizācija: pāreja uz digitālo tehnoloģiju un digitalizētās informācijas iekļaušanu un izmantošanu, lai padarītu procesus un uzdevumus vienkāršākus, ātrākus, efektīvākus un/vai ekonomiskākus.

Ģeotelpiskais atbalsta pieteikums: tiešsaistes rīks, ar kuru var iesniegt pieteikumus platībatkarīgā lauksaimniecības atbalsta saņemšanai.

Integrētā administrācijas un kontroles sistēma: ES mehānisms, kuru dalībvalstis izmanto, lai pārvaldītu un pārbaudītu lauksaimniekiem veiktos kopējās lauksaimniecības politikas maksājumus.

Kļūda: nepareiza aprēķina rezultāts vai pārkāpums, kas rodas, ja nav ievērotas tiesību aktu un līgumu prasības.

Konstatētā krāpšana: pārkāpums, ko tiesa atzinusi par krāpšanu.

Korupcija: publiskas, korporatīvas vai personiskas varas ļaunprātīga izmantošana nelikumīga labuma gūšanai.

Krāpšana: apzināta un nelikumīga maldināšana, lai gūtu materiālu labumu, atņemot citai pusei īpašumu vai naudu.

Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienests: struktūra, ko katra dalībvalsts izraudzījusies, lai atvieglotu sadarbību ar *OLAF*.

Krāpšanas novēršanas koordinēšanas padomdevēja komiteja: *OLAF* struktūra, kas koordinē to, kā Komisija un dalībvalstis veic darbības, ar kurām apkaro krāpšanu, kas skar ES finanšu intereses.

Lauku attīstības programma: valsts vai reģiona daudzgadu mērķu un darbību kopums, ko apstiprinājusi Komisija, ES lauku attīstības politikas īstenošanai.

Lielo datu tehnoloģija: liela apjoma nestrukturētu datu apstrāde, vākšana, glabāšana un analīze, piedāvājot iespēju izmantot iegūto informāciju, lai gūtu jaunu ieskatu.

Maksājumu aģentūra: dalībvalsts akreditēta struktūra, kuras uzdevums ir pārvaldīt un kontrolēt ES lauksaimniecības izdevumus.

Mašīnmācīšanās: process, kurā IT lietojumprogramma izmanto mākslīgo intelektu, lai uzlabotu tās veiktspēju konkrētā uzdevumā.

Mazie un vidējie uzņēmumi: lieluma definīcija, ko attiecina uz uzņēmumiem un citām organizācijām atkarībā no tajos nodarbināto darbinieku skaita un noteiktiem finanšu kritērijiem. Mazi uzņēmumi ir tādi, kuros strādā mazāk par 50 darbiniekiem un kopējais apgrozījums vai bilance nepārsniedz 10 miljonus EUR. Vidēji uzņēmumi ir tādi, kuros strādā mazāk par 250 darbiniekiem un kopējais apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus EUR vai kopējā bilance nepārsniedz 43 miljonus EUR.

Mākslīgais intelekts: datoru izmantošana, lai simulētu cilvēka intelektu, izmantojot mācīšanās un problēmu risināšanas spējas.

Monitorējoša pārbaude: pārbaude, ar kuru aizstāj pārbaudi uz vietas un kas ietver attiecināmības kritēriju un pienākumu izpildes sistemātisku novērošanu, izsekošanu un novērtēšanu, izmantojot satelīta datus.

Pārkāpums: ES (vai attiecīgās valsts) noteikumu vai līgumsaistību pārkāpums.

Pārkāpumu pārvaldības sistēma: lietojumprogramma, ko dalībvalstis izmanto, lai *OLAF* ziņotu par pārkāpumiem, tostarp aizdomām par krāpšanu.

Platību uzraudzības sistēma: tehnoloģija sistemātiskai lauksaimniecisku darbību novērošanai, izsekošanai un novērtēšanai, izmantojot satelīta datus.

Rīcības plāns: dokuments, ar ko nosaka darbības, kas jāveic, lai sasniegtu konkrētu mērķi.

Sertifikācijas struktūra: saistībā ar lauksaimniecības izdevumiem tā ir dalībvalsts izraudzīta publiska vai privāta struktūra, kurai ir uzdots ik gadu sertificēt maksājumu aģentūru pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību, kā arī iekšējās kontroles sistēmu pienācīgu darbību.

Ticamības deklarācija: ERP gada pārskatā iekļauta deklarācija, kurā sniegts ERP revīzijas atzinums par ES pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību.

Tiešie maksājumi: atbalsta maksājumi, galvenokārt ar platību saistīts atbalsts, ko no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda tieši izmaksā lauksaimniekiem.

Tirgus pasākums: publiska intervence lauksaimniecības tirgū, ko veic, lai mazinātu cenu krituma un strukturālu grūtību ietekmi, sniedzot atbalstu konkrētām nozarēm (piemēram, augļu un dārzeņu nozarei, vīna ražošanai, skolu piena programmai).

Zemes gabalu identifikācijas sistēma: dalībvalstu lauksaimniecības zemju datubāze, ko izmanto, izmaksājot kopējās lauksaimniecības politikas tiešo atbalstu un veicot lauksaimnieku pieprasījumu attiecināmības pārbaudi.

Komisijas atbildes

https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=61337

Laika grafiks

https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=61337

Revīzijas grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, proti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekles *Joëlle Elvinger* vadītā I apakšpalāta "Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana". Revīziju vadīja ERP loceklis *João Figueiredo*, pēc tam to pārņēma ERP loceklis *Nikolaos Milionis*, kuru atbalstīja locekļa biroja vadītāji *Paula Betencourt* un *Kristian Sniter* un locekļa biroja atašejs *Matteo Tartaggia*; atbildīgais vadītājs *Richard Hardy*; darbuzdevuma vadītāja *Michela Lanzutti*; revidenti *Antonio Caruda Ruiz*, *Servane De Becdelievre*, *Jan Machán*, *Adrien Meric* un *Milan Šmíd*. Grafisko atbalstu nodrošināja *Marika Meisenzahl.*

No kreisās: Antonio Caruda Ruiz, Michela Lanzutti, Matteo Tartaggia, Nikolaos Milionis, Kristian Sniter, Servane De Becdelievre, Jan Machán, Marika Meisenzahl.

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2022

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku nosaka ar ERP Lēmumu Nr. 6–2019 par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piemēram, individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: *Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence*. Tādējādi atkalizmantošana parasti ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas visas izmaiņas. ERP satura atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt tā sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jāsaņem papildu atļauja, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamas privātpersonas, piemēram, ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu.

Ja šāda atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, var būt nepieciešams prasīt atļauju tieši autortiesību īpašniekiem.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu tīmekļa vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

ERP logotipa izmantošana

ERP logotipu nedrīkst izmantot bez ERP iepriekšējas piekrišanas.

PDF	ISBN 978-92-847-8020-4	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/275912	QJ-AB-22-011-LV-N
HTML	ISBN 978-92-847-7997-0	ISSN 1977-5717	doi:10.2865/426185	QJ-AB-22-011-LV-Q

Krāpšana kaitē ES finanšu interesēm un neļauj ar ES resursiem sasniegt politikas mērķus. Šajā ziņojumā mēs apskatām krāpšanas riskus, kas skar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP), un novērtējam Komisijas reakciju uz krāpšanu KLP. Mēs secinām, ka Komisija ir reaģējusi uz krāpšanas gadījumiem saistībā ar KLP izdevumiem, bet nav rīkojusies pietiekami proaktīvi, lai novērstu nelikumīgas zemes sagrābšanas riska ietekmi uz KLP maksājumiem, uzraudzītu dalībvalstu krāpšanas apkarošanas pasākumus un izmantotu jauno tehnoloģiju potenciālu. Mēs iesakām Komisijai veikt darbības, kuru mērķis ir padziļināt izpratni par krāpšanas riskiem un krāpšanas apkarošanas pasākumiem, un pēc tam rīkoties saskaņā ar savu novērtējumu; iesakām arī palielināt savu lomu jaunu tehnoloģiju veicināšanā krāpšanas novēršanai un atklāšanai.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA

Eiropas Savienības Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx
Tīmekļa vietne: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors